

SVOBODA

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 9 ГО МАЯ 1912. ЧИСЛО 19. | VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, MAY 9, 1912. No. 19.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим дає ся до загальної відомости, що Відділ ч. 231 Р. Н. Союза в Сентралія, Па. зістав суспендований з організації на підставі § 149 статута Р. Н. Союза.

McAdoo, Pa., дня 29-го цьвітня 1912.

Дм. Капітула,
гол. предс. Р. Н. Союза.

ВІД ГОЛОВ. УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ.

Розмет за місяць май 1912 р.

Розхід за місяць май есть:

За померших членів або їх жени і за випадки каліцтва.

4.	Вархолик Петро	1000.00
250.	Сушко Василь	900.00
189.	Шпилька Василь	1000.00
196.	Целеціна Никола	1000.00
28.	Стапай Федор	1000.00
121.	Заярош Михайло	1000.00
219.	Косць Василь	1000.00
198.	Заборський Гриць	1000.00
10,	Шкурат Теодозій	1000.00
33.	Вах Николай	1000.00
95.	Чернавський Андрей	800.00
245.	Шубравський Іван	1000.00
23.	Гаврила Михайло	1000.00
137.	Манько Петро	1000.00
1.	Оліяр Іван	600.00
61.	Рінковска Зуз ж. Михайла	400.00
288.	Заруданскка Роз. ж. Ілії	400.00
108.	Білозор Петр. ж. Вартол.	400.00
6.	Фенчик Василь	100.00
7.	Янкович Андрей	100.00
23.	Шінянський Густав	100.00
110.	Кріль Іван	200.00
161.	Чермак Павло	100.00
189.	Ґреґорович Антін	100.00

Разом виплачено запомог $16.200.00

Платня гол. урядників за місяць май 270.00

Адміністр. Союза за місяць май 135.89

Решта за Календар Р. Н. Союза 901 42

Весь розхід виносить $17.507.31

Розмет платить 12.327 членів за ціле посмертне (кождий по 1.32 дол.) і 1879 членів на пів посмертного (кождий по 66 центів).

Крім того кождий член платить за орган ,,Союза" по 10 центів, на Резервовий Фонд по 5 центів, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Бідних по 1 центі, на Фонд Еміграційний по 1 центі.

Член на ціле посмертне платить 1.50 дол., а на половину посмертного 84 центів.

Д. Капітула, предсідатель,
А. Шаршонь, гол. касієр.
С. Ядловський, гол. секр.

Новинки.

О український університет. В суботу, дня 20-го цьвітня с. р. о годині 4-ій пополудни, відбула ся у австрійського міністра просьвіти, Гуссарека, конференція в справі львівського університету, се є в справі основаня українського університету у Львові і признаня польського характеру дотеперішного університету у Львові. Конференцію провадив міністер Гуссарек, пояснень уділяв шеф секційний др. Цьвіклінський. З української сторони в нарадах взяли участь др. К. Левицький і проф. др. Колесса, з польської сторони міністер Длуґош. Конференція мала характер чисто інформацийний. По взаїмній виміні гадок, заявив міністер, що протягом тижня буде предложена формула до розвязаня обох справ університетських. Ся формула буде предметом нарад дальших конференцій.

Ушкоджене корабля. Пароплав ,,Ультонія" того самого типу і конструкції, що й ,,Карпатія", яка виратувала 705 пасажирів з ,,Титаніка". і належачий до тоїж самої компанії Кунарда, віхав минувшої неділї у затоці сьв. Лаврентія поміж ледяні криги, які зломили лівий пропелєр (шрубу) корабля. Капітан ,,Ультонії" стояв весь той час на своїм помості і тільки його розвазї та обачности належить завдячити, що пароход не пішов слідом нещасливого ,,Титаніка". Як тільки на дорозї корабля запримічено плаваючі криги, капітан звільнив сейчас скорість свого судна і плив дуже поволи, виминаючи, о скільки було можна, ледяні перешкоди і направляючи корабель більше на полудне, де леду було менше. Помимо сеї обережности корабель стратив один свій пропелєр і мусів телєграфувати до Галіфаксу по поміч. Вислано йому на підмогу дві барки, при помочи яких він доплив щасливо до пристани, недалеко того місця, де причалив був оноді ,,Макей-Беннет" із виловленими з розбитого ,,Титаніка" трупами. На ушкодженій ,,Ультонії" було 1.200 пасажирів, які без ніякої перешкоди висіли на беріг. Між подорожними не було з поводу сеї колізії ніякого занепокоєня. Пароплав ,,Ультонія" плинув з Савтгемптон в Анґлії до Квібеку в Канаді. Через своє ушкодженє мусів завернути до порту в Галіфаксі. Подорожних відставлено на місце призначеня (до Квібеку) спеціяльними поїздами, а ушкоджений корабель будуть тепер направляти.

Італійсько-турецька війна. Вже передше писали ми про напад італійської фльоти на Дарданелї. Сей напад не приніс Італійцям бажаного вислїду, бо привів їх до втрати одного воєнного корабля, а у великодержав, особливож у Турків викликав сильне негодованє. А найважнійше, що турецьке правительство задумує видалити тепер з своїх границь всїх Італійців і замкнуло уже дарданельский пролив для якої небудь мореплавби до того часу, поки хоч один анґлійський корабель находити ся буде на Егейськім мори.

Турки згромадили на обох побережах дарданельского проливу поверх 30 тисяч жовнірів, розтаборили ся в шатрах. Заосмотренє берегів в телєграфи і телєфони є знамените так, що Турки можуть кождої хвилї зібрати на загроженій точці значні військові сили. Крім того з'осередили турецьку фльоту, стережену торпедовцями, що стоять в поготові саме при вїзді до Дарданелїв.

Замкненє Дарданелїв відчувають діймаючо деякі держави, передовсїм Анґлія, Австро-Угорщина і Росія, для яких торговлї се замкненє принесе великі втрати.

На домаганє великих держав згодила ся турецька міністерська рада повибирати міни з Дарданелїв і отворити наново Дарданелї.

В мирову акцію яку почала Росія і до якої прилучили ся й инші держави єдино з огляду на то, щоби не виглядало, що вони противні мирови, ніхто, крім одної Росії не покладає надії. Туреччина заявила устами міністра заграничних справ остаточно, що вона ніяким чином не може зголити ся на анексію Тріполісу Італійцями, хоч добре знає, що ся війна великою небезпекою для европейського мира. Але вина лежить по стороні Італії а не Туреччини.

Становище Туреччини цілковито оправдане хоч би вже з того, що Італійці заняли дотепер лиш маленький пасок Тріполісу.

В італійській часописи ,,Exercito Italiano" появила ся остра статя проти центрального правительства іза того, що воно мішає ся в чисто воєнні справи і тому команданти труп в Тріполїс і Кіренаїці не можуть розвести ніякої акції ані ініціятиви. Часопись радить провідникам труп не зважати на приказ правительства, їх навіть не читати, як се робив колись Нельзон, а робити на свою власну руку.

Блискуча побіда. У попередному числі нашої часописи згадали ми аж двома наворотами про тих французьких бандитів, котрі були пострахом цілого Парижа та його околиці, і котрих нарешті зловлено на велику втїху усьої французької републики. Про виловленє тих очайдушних опришків находимо у німецькій часописи ,,Morgen Journal" цікаву редакційну статю, яка має характеристичний заголовок: ,,Блискуча побіда". Відомо, що Німці не дуже симпатизують з Французами, а коли лучила ся нагода закпити собі здорово із свого сусіда, то редактор-Німець дав волю своїм думкам... Ось дослівний перевід тої сатиричної статі: — ,,Велика нація осягнула блискучу побіду. Артилєрія, кавалєрія і інфантерія, не рахуючи уже поліції, окрила ся славою. Коли тої циталелї, у якій схоронили ся бандити, не можна було добути приступом; коли не вдіяла нічого правильна облога і град вистрілених куль, тоді сей цілий будинок висаджено динамітом в повітре, і допрева тим способом пришпилила ся побіда на французькі воєнні прапори. Експльозія розірвала половину ворожих сил на атоми; друга половина була вже так подіравлена кулями, що облягаючі навіть не завагали ся в її арештованю та відпровадженю у великім тріюмфі до мійської вязниці. На превеликий жаль, сьому тріюмфальному походови станула на перешкоді звичайна смерть; ані одної живучої людини не доставлено до тюрми. Отже була блискуча побіда. Число бандитів виносило... два.

Заява.

Отсим заявляю, що допись поміщена в 18 ім ч. ,,Свободи" на 2-ій стороні, під наголовком: ,,З Scranton, Pa." а підписана іменем ,,В Ґруцеляк", не походить з під мого пера. Я її не писав, не інспірував та не стою з нею у ніякій звязи.

Василь Ґруцеляк.

ПІТСБУРГ, ПА. Повідомляємо Вп. членів чит. ,,Просьвіта" ім. Маркіяна Шашкевича, що в найблизшу неділю с. є. 12. мая с. р. відбудуть ся надзвичайні збори читальні. Справи дуже важні. Просимо явитись численно. Мітінґ почнає ся о 7. год. вечером в читальнянім льокали при Карсон ул. ч. 537 С. С. Пітсбурґ, Па. — Уряд читальняний.

ДОПИСИ.

З New York, N. Y.

Торжество в честь Андрія І. Шіпмана.

Дуже мило глядіти на громаду, чи на орґанізацію, що уміє оказати вдячність і віддати належну честь тому, що около неї прислужив ся, що чимало добра її оказав.

Дня 18. цьвітня 1912 р. вечером мав я нагоду взяти участь в сьвяточнім вечері, який устроїв комітет руської церкви сьв. Юрія в Ню Йорку під проводом свого улюбленого пароха, Впр. О. Николая Підгорецького, в честь вельми заслуженого мужа для висше згаданої громади, Вп. Андрія І. Шіпмана.

Будучи гостем сего вечера хочу з одної сторони познакомити ширший загал з тим, як уміють цінити нюйорскі Русини чоловіка, що їм вись відчив добро, як рівнож хочу подати до відома нашим читачам, хто є тою дорогою і милою особою, котрій умили представителі церковної громади в Ню Йорку оказати належну подяку і виразити сердечні чувства вдячности за труд і посьвяту вложену для її добра і розвитку, тим більше, що та особа на перший погляд ока оказує ся для Русинів цілком чужою, індеферентною, а тим меньше інтересантною для Русинів, що гуртують ся около церкви сьв. Юрія в Ню Йорку.

Заки приступлю до річи, мушу згадати, що в сім торжестві взяли участь: Вп. П. Андрій І. Шіпман, Впр. О. Николай Підгорецький парох нюйорскої громади церковної, Впр. О. Володимир Корнтовський, сьвященик церкви сьв. Юрія, сусідний сьвященик о. Мих. Либак і члени церковного комітету: пп. Михайло Стирка, Онуфрій Савіцкий, Василь Лакуста, Николай Кручок, Іван Чехович, Петро Палеґа і Стефан Бадел. Вп. Андрій Шіпман се Американець, льор, котрий, хоть чужий для руського народа, тим народом вельми інтересуєсь і горячим прихильником його оказуєсь. Уроджений в Вест Вірджінії, покінчив всї свої студиї в Америці, в анґлійськім язиці, до того степеня заінтересував ся нашим народом, що научив ся читати і писати по руськи.

Яко чоловік науки, котрий поза своїм фахом студиює обряди католицької церкви, дуже ревно заняв ся обрядом греко-католицької церкви. Вислідом його праці є переклад Служби Божої сьв. Йоана Золотоустого з язика церковно-славянського на анґлійську мову, який зладив з повним віддапем річи з нагоди посьвячения Нюйорської церкви, щоби познакомити ширший загал чужинців не тілько з нашою церквою, але і з русько-українським народом.

Сам як дуже впливовий чоловік з Ню Йорку зробив так великий розголос між американськими католиками своїм перекладом, що маса чужинців тепер учащає що-денно до руської церкви сьв. Юрія.

Як чоловік праці перестудіював докладно історію нашої церкви і многими відчитами, артикулами і дописями до анґлійських газет і місячників осьвідомив американську публику про Русинів.

Колибисьмо глубше застановились над його працею около руської церковної громади в Ню Йорку, то мусїлибисьмо признати, що Вп. П. Шіпман положив, так сказатиб, початок і підвалини до її заснованя при Іст 20. ул. А коли тота громада з року на рік зростала і оказалась конечна потреба більшої церкви, п. Андрій І. Шіпман був тим, що, коли парохія за старанем Впр. О. Підгорецького купила готову церков і дім парохіяльний при Іст 7. ул., поміг тоє діло допровадити до кінця. Тож не диво, що парохіяльне брацтво сьв. Юрія, представляюче церковну громаду, на своїх головних зборах узнаючи заслуги п. Шіпмана, одноголосно іменувало його своїм почетним членом, обдарувавши його прегарною грамотою, Вп. П. Антоном Цурковським, редактором „Свободи", артистично викінченою, а дня 18. цьвітня 1912 р. за старанем комітету церковного уряджено в його честь сьвяточний вечер, який відбув ся в Cafe Boulevard при Іст 10 ул.

На тім торжестві мав і я честь бути присутним і як бувший гість мушу зазначити, що час кількох годин перейшов для всїх присутних дуже мило і радісно, бо кождий чув ся, начеби находив ся серед кружка родинного; навіть і п. Шіпман; а з грудий кождого дишла правдива щирість, братня любов, згода і задоволеня.

На тепле повитанє п. Андрія І. Шіпмана Впр. О. Підгорецьким, в котрім тойже вкоротці зазначив, що комітет церкви сьв. Юрія гордий, що в особі п. Шіпмана має такого приятеля і добродія і не сталоби для него слів, аби були речником сих сердечних чувств вдячности, які жеврїють в серцях всїх присутних комітетових взглядом особи п. Шіпмана. В відповідь п. Андрій Шіпман за щирість і вдячність оказану йому сим зготовленим піром висказав свою радість, що Нюйорські Русини так високо в протягу кількох літ поступили і єще більше тїшибси ся, наколиби в короткім часї міг стати їм з помочию при закупні сусїдних пропертий, щоби обернулиби на **„Народний Дім"**, якого так велика потреба оказуєсь для всїх Русинів в тім центрі Злучених Держав т. є. в Ню Йорку.

Відтак посипались тоасти і з уст комітетових в честь милого для них п. Шіпмана, при котрих не поминено піднести і заслуг Впр. О. Підгорецького, який чимало трудів, енерґії і посьвяти вложив, щоби Нюйорську громаду двигнути, до купи сцїлити і сотворити з неї так велике і сильне тїло, яким вона днесь представляєсь і пишаєсь.

Вечер сей закінчив ся около одинайцятої години, в котрім то часї всї розійшлись спокійно домів, відчуваючи радість і задоволенє по причині переведеня тих кількох годин на чужині наче серед дорогої рідні.

Наконець належить вказати, що між Нюйорськими Русинами є сьвідомі одиниці, що визначають ся енерґією і твердим запалом в праці около орґанізації церковної громади. Вони то слїдуючи пильно гадки свого провідника, котрий тїлом і душею віддав ся, щоби тую громаду вигнути на як найвисший щебель могучости і слави, а і самі бажаючи з щирим серцем для неї добра і розцьвіту, не жалують нї трудів, нї не зважають на перешкоди доманиних гробокопателїв-ворогів, аби лише дійти до якоїсь лучшої цїли. А серед таких одиниць і праця провідника хоть з як тяжкими трудами получена вінчаєсь певною осолодою, вдоволенєм і охотою до дальшої працї.

Присутний.

Андрій І. Шіпман.

З Hartford, Conn.

Заходом Братства сьв. Івана Хрестителя, відбулось 20. цьвітня представленє „Убійники" в Гартфорд, Конн.

Заким приступлю до опису скажу, що се Братство має не мало перешкод зі сторони московських яничарів. 10. лютого с. р. відограло се Братство „Настоящі". Москвофіли робили ріжні перепони, щоби Українці не відограли сеї штуки; одного хотїли вибити, аби не ішов на представленє, одну аматорку відмовили та грозили побитєм, як піде на представленє; і дївчина, що йно недавно як приїхала з краю, налякалась і відмовила в послїдній хвили. О 3-ій годині по полудни в день представленя прийшла до Тов. і сказала, що грати не може бо ся боїть; москвофіли аж руки затирали з радости, так тїшили ся, що Українці не відограють представленя. Але завдяки одному з аматорів, що потрафив, так покерувати, і без сеї дївчини представленє відбуло ся. Як довідали ся московські яничари, що представленє відбуло ся, стали приладжувати ся знов з кирпею у другім, „Убійники". І знов зачала кипіти борба, аж врешті вмішав ся в сю справу О. Залїтач. Московські яничари дурили о. З., що то вони суть Українці; коли однак о. Залїтач врешті довідав ся, що вони обманюють його, в церкві витолкував народови, хто він єсть, що то єсть Українці, а хто то єсть московські яничари. Честь Вам, Отче, що Ви вітворили народови очи!

Тепер вже нарід прозрів і пізнав, що добре а що зле.

Але вертаюсь до сего представленя „Убійники". Не буду так широко розписуватись, щобн не забирати богато місця.

Пов. читачам відомо, що „Убійники" єсть штука тяжка до відіграня для таких людий, що ніколи ще не виступали на сцену. До ньої треба людий вишколених. І у нас не один так казав, тай так само думав, а тут показало ся зовсїм інакше: не наука робить а охота.

Коли віднесла ся куртина, на сценї стояло два парубки, що мали грати богацких синів. Ролю Грицїя грав п. Маслоха і відграв її знаменито. Поводив ся як належить ся для богацкого сина. За свою гру діставав грімкі оплески від публики. Ролю жида грав п. О. Ярдан знаменито, так, що анї найлїпший аматор не міґби лїпше її відіграти. Публика так і засипувала його грімкими оплесками. Ролю Василя відограв п. Юліян Рокицкий; і він так само грав свою ролю добре. Ролю Марійки відграла п-на А. Денис; грала добре та чарувала кождого своїм сьпівом. Ролю Вiйта Дерену грав п. Т. Дмитрів; він вивизав ся як найлїпше зі своєї так трудної ролї; коли показав ся на сцену, то вже не було кінця оплескам від публики. Ролю Гаськи, війтихи грала п-ні М. Салецка знаменито. Якима грав п. Курко Онуфрій, вживаючи ся зовсїм в характер смирного і доброго чоловіка. Ролю жінки Якима грала п-ні Зофія Яворська знаменито, так, якби дїйсно була гордою та зарозумілою богачкою, що нїкого не любить, лише себе та масток. Не буду згадувати про усїх аматорів, бо се забрало би много місця в „Свободі". Згадаю лиш, що коли лиш показав ся якийсь з аматорів на сцену, так публика нагороджувала його грімкими оплесками.

Честь Вам, Українці з Гартфорд, що потрафилисьте помимо такої кирині відограти штуку „Убійники". Працюйте дальше і покажіть, що Український народ жиє в Гартфорд. Не лякайте ся московських яничарів. Борітесь а поборете.

Гість.

З Colchester, Conn.

Шукаючи через довший час, за відповідною фармою, заблукав я в сю сторону перед двома місяцями, і купив собі гарну, 180 акрову фарму, і то без посередництва жадних аґентів. Здивовало мене, коли я довідав ся про споре число наших краянів, що тут посїдають свої власні фарми і добре їм ся поводить. Зарібки суть тут незлі, і на всьо єсть добрий маркет. Як я розглянув, то тут, у Анґліків, можна купити дешевше фарму, як самі забудованя коштувалиб. Тутейші фармери плекають худобу, вівці, свині і курп. Посїдають власні машини до вигріваня курят, до відбираня сметани і ріжні машини до господарки. Ся околиця, де я осїв, зове ся Норт Плайн. Русини мають тут своє Братство, а 2 милї від того плейзу, де мешкаю, купили анґлийский костел на церков в дуже гарній околици. Один мій сусїд єсть дуже богатий, посїдає кілька тисяч акрів землї, і у нього працює споре число наших людий. Фармерство тут що раз підносить ся в гору.

Карпо Сич.

Дуката за коня.

В Сараґосї жив один купець, котрий чуючи, що вже наближає ся його му час вмирати, і що треба розстати ся зі своїм мастком, котрий може в нечесний набув спосіб, постановив часть свого мастку принести в жертві Богови, так як би Пана Бога мовби грішми перепросити. Розпорядивши своєю хатою, приказав жінці спродати свого коня, котрий становив найбільшу часть його мастку, а гроші, які дістане за се, казав роздати поміж бідних. В якийсь час опісля купець помер. Жінка троха поплакала, але споглянувши на завіщанє мужа, немало зажурила ся, коли побачила, що він приказав спродати коня а гроші, які дістане, роздати поміж бідних. „Не досить, що стратила я мужа, єще маю тратити такого коня", подумала вона собі, „треба якось так зробити, щоби сповнити волю небіщика, а при тім не стратити дуже много.

Тогді прикликала до себе свого вірного служачого і сказала до него: „Після волї небіщика пана наш кінь має бути спроданий. Однак ти зроби так: Іди на ярмарок, бери з собою коня і нашу стару кітку. Коли прийдуть до тебе купці, скажи їм, що за коня жадаєш одного дуката, але що ти не спродаш коня окремо від кота, а за кота жадаєш 99 дукатів, разом за обоє 100 дукатів".

Вірний слуга поїхав на ярмарок так як сказала йому пані. А що кінь був дуже гарний, сейчас приступив до него купець і запитав о цїну коня. „За коня даш менї одного дуката, але з конем мусиш купити того кота, і за обоє разом мусиш заплатити менї 100 дукатів. Купець дуже здивував ся таким сьмішним торгом, але що сам кінь був більше варта як 100 дукатів, дуже радо заплатив жадані гроші.

Слуга повернув до дому і сказав пані, що спродав коня і кота так як вона приказала. Тогді пані роздала одного дуката, котрого дістала за коня, поміж убогих, а 99 дукатів, котрі дістала за кота, лишила собі.

КНЯЖНА ГАЛЯ.

Повість з часів перед крещенєм Руси.

(Дальше.)

Але у Галї вже очи цікаво блестїли. Було тут щось, чого она не знала, а її хотїлось все знати, все розуміти.

— Дїдуню, ай дїдуню!

— Що, моя мила?

— Позволь менї знов до тебе прийти, а я тепер дорогу собі запамятаю...

Старик затревожив ся.

— Що ти, дитино? Зачим тобі сюди бігати? Ти погубиш нас!

— Нї, дїдуню, я тихонько прибігну, я нїкому не скажу... Ти менї розкажеш тогди, добрий дїдуню, все, чого я не знаю еще, а знати би рада...

Старик нїчого не відповів, але чим скорше ступав по стежцї, надїючись, що Галя не затямить собі дороги.

— Ну, ось твій потік, тепер ти дома; прощай — сказав старик, поспішно кивнув її на прощанє головою і скрив ся в гущавині лїса з своєю дочкою Анною.

Дома за Галею глядали, бігали, голосили. Повернувши в двір, она сказала, що заблукалась в лїсї, але про старика з дочкою нїчого нїкому не говорила.

V.

Розговори дївчат.

Пройшов день, другий. Не сидить ся Галї в сьвітлици, не грає ся в игри з дївчатами, не тїшать ся її нї голубки-воркуночки, нї любий сокіл-мохнач, нї тугий лук з стрілами. Її тягне в лїс якась невідома сила до християн, до милої Анночки, до дивного таїнственного старика Андрея.

Випав раз горячий день. Притих холодний вітер і повіяло пізним осїнним лїтом.

Галя встала скоро сьвіт і задумалась над тим, як би її знов раз зайти в лїс. В полуднє Оксана заснула; Галя розіслала свої слуяжниці, ту за ягодами, сю за грибами, ту рибу ловити, а иншу і просто прогуляти ся; розбіглись дївчата раденькі з того, а еще більше рада Галя. Она свобідно відотхнула і пішла на задвірок, де були хліви і стайнї.

— Гей, Дальма, Дальмашко! — крикнула — Ану сюди!

З за стайнї показалась смуглява дївчина з захмареним лицем.

— Скажи твому батькови, щоби скоро осїдлав менї вороного!

Дальма пішла до стайнї.

Вийшов похмурний конюший, отець Дальми. Він з під ока глянув на Галю і лїниво пішов за конем в луг.

Галї здавало ся дуже довго ждати; вона за два рази нетерпеливо тупнула ніжкою, а в кінци не витерпівши, післала Дальму за вітцем.

Незабавом вороний був уже осїдланий. Легко скочила Галя на коврове сїдельце і хопила уздечку.

— Як мамка проснe ся, — сказала виїзджаючи до Дальми — скажи, що я поїхала прогуляти ся! За годину верну ся домів!

Поїхала Галя на вороним широкою дорогою якийсь час. Потім круто повернула коня і пігнала через рівнини, луги і поля до лїса. Тут же і бір, тут і потік; кінь легко перескочив через него і по хвили Галя доїхала до гущи. Там вона і скочила з коня, запутала поводи за дерево і пішла по стежцї. Бистро приглядалась вона, куда веде дорога, йшла поволи, остoрожно, щоби знов не заблудити. Наконець дійшла і до полянки, де стояла хатка-землянка. Вона стукнула в двері. Отворила Анночка. Більше в хатї нїкого не було.

— А отець твій? — запитала Галя.

— Рибу ловити пійшов, перед вечером не верне ся...

Анночка з подивом глядїла на Галю і як видно була її рада.

— Меду хочеш? — спитала.

Вони обі присїли коло меду, почали їсти і розговорились.

— Як-же ви тут жисте і людий не видите? — спитала Галя.

— Та й щож?...

— Тобі ж не скучно?

— Скучно? Як то єсть скучно?

— Ну, от самій однїй все бути, з вітцем тілько, то не весело...

— Так я все жию, а однак менї добре...

— Що-ж ти робиш?

— Що роблю?- Працюю, учу ся, бавлю ся...

— Працюєш? Та як?

— А от в хатцї пораюсь, замітаю, прибираю, за пчолами ходжу, отець рибу і мід на продаж в город носить, а я вітцю і собі одежу шию направляю...

Анночка перевела дух і хотїла ще свою роботу вичисляти, але Галя перебила її бесїду...

— І все ти лиш одна, все одна?

— А все! — відповіла Анночка.

— Ну, і учиш ся? А як то так?

А от читаю, пишу, рахунків учу ся...

— Читаєш? Пишеш? Ти, дївчинка? Та сего і мій отець, князь, не уміє!...

— А мій отець знає по грецьки і по славяньски та і мене учить... Ми кождий вечер читаєм сьвяте Письмо...

Галя все більше і більше дивувалась.

— Що ж то таке... сьвяте Письмо?

— Ах, Галю, то таке прекрасне! Там все про Бога написано, а все то так гарно написано, так чудесно!...

— Про Бога? Про якого Бога?

— Про нашого Бога, котрий там високо на небі! — і Анночка показала пальцем в небо. Ваші боги то не боги, а ідоли деревляннї, вони нїчого не можуть; а наш Бог один, і Він все може...

У Анночки розгорілось лице і очи заблестїли.

— Як, ідоли не боги? Чому вони не могучі боги? Хто тобі се сказав? І Перун не бог? І Велес не бог? Хто тобі сказав?

— Тато сказав та й в книгах так написано... Се точна правда і я тому вірю... Таки воно так!... — говорила Анночка.

Галя силувала ся щось обдумати, щось на то сказати, але мовчала, а наконець залялась слезами.

— Неправда, неправда, не хочу я вашого Бога! Ти все морочиш мене, не хочу!...

Вона скочила, кинула тарілку з медом, вибігла з хатки і бігцем пустилась домів. Анночка, зажурена тим напрасним віхходом Галї, довго стояла в задумі на порозї хати...

VI.

Наука старого Андрея.

Від того дня, як Галя вислухала уривочної бесїди Анночки в лїсній хатцї старого Андрея, зароїли ся небувалі доси думки в її молоденьким серцю і вона від тої пори стала задумчива; розсїяна, поважна. Її страшно хотїло ся пізнати, як то по правдї дїло стоїть з тою вірою в божества і чому деревляні ідоли, яким князь, отець її, з своєю дружиною покланяє ся, не суть боги, а єсть на небі лиш один Бог, що все може, єсть всемогучий...

Галя чула, що мала дївчина Анночка, сказавши їй два-три слова про того єдиного, всемогучого Бога, не єсть в силї річ тую добре пояснити, і длятого вона не много старала від Анночки, засоромилась, показавши перед нею чувство невдоволеня і не охоти вірити в християнського Бога. Але вона думала тепер лиш о тім, що се таке божество і в яке би її вірити, рада була-б де-що близше довідати ся о тім всїм від старого Андрея, котрий з першого вже погляду видав ся її як чоловік повний високого знаня і поваги.

Тому й не видержала Галя довго, але по кількох днях знов тайком їздила до землянки в лїс, де вже частїйше заставала доброго старика в його хатї і сама з більшою і все більшою охотою заводила з ним річи про божество і про віру поган а християн.

І чудно! Тут в своїй землянцї а часом на прогульках по левадї, толкував її старий Андрей віру в Бога, розповідав її про сотворенє сьвіта всемогучим Творцем і о всїх чудесних дїлах Його премудрости, які він через свого єдинородного Сина Ісуса Христа совершив для спасеня людського роду від гріха. І любо і солодко ставало Галї на душі при тих розговорах з старим Андреєм і сейчас забажала вона научити ся від него читати в тих сьвятих книгах, які вже складно знала читати мала Анночка.

І так то Галя, часто крадьком забігаючи в густий бір до хатки Андрея, близше запізнала ся тут з наукою християнської віри, виучилась хрестити ся і молити ся по християньски, а властиво до серця прийшла її коротенька а чудесна молитва „Отче наш", котру вже з першого разу як її почула, запамятала собі. Вона пізнала тут, як далеко розходять ся від себе поганське безвірє а правдива віра християн; вона пізнала і поняла, що деревлянї ідоли поган не суть боги, а єсть на небі один Бог в Тройцї нероздільний: Отець і Син і Дух сьвятий. Над все-же полюбила вона науку Сина Божого, Христа Спасителя сьвіта, котрий казав чоловікови любити ближнього як самого себе і не робити другим того, чого не бажає собі, щоби другі йому робили. Ясно тепер стало її на души, що віра Христова є вірою сьвітлої правди і щирої любови ближнїх, а противно безвірє поган є темнотою та вірою ворогованя і мести диких народів.

На таких науках, просьвічаючих духа і серце, проводила Галя час за кождим разом, коли з двора тайком дібралась до Андреєвої хатки; а коли настала нова весна, вона уже научила ся читати, писати і по християньски всякі молитви до Бога заносити. Вона духом була уже християнкою. Лїтом-же вона потайно охрестила ся.

VII.

По чотирох роках.

Минуло чочири роки. Весна була вчасна, ріки розлились, дощі падали майже кождого днї.

По широкій ріцї плавно плила лодка. Висока смугла дївиця, з відкритим, сьмілим поглядом своїх великих чорних очий, зручно управляла веслом; вона звертала то в право то в лїво, промикала межи тростиною і лїзнами і межи плившим з водою деревом. На однім і другім березї ріки росли столїтні дерева. Місце було глухе і дике...

Дївчина гребла бистро; як видно, спішила ся, завернула до противного берега, задержала тут свою лодку, зложила весла і ждала.

Незадовго поміж деревами розляг ся тріск, галузє одного дерева розхилилось, і друга дївчина, невисока, худенька, блїда виглянула з за галузя.

— Галю, ти тут? — несьміло поспитала вона і вступила в лодку.

— Витай, Анночко!

І вони обі обняли ся дружно.

— Чому тебе так довго не було видко? Я за тобою стужилась. Від коли ми на той бік ріки переселили ся, ти рідше у нас гостиш. А ту дощі лють цїлими днями, на души невесело... Я з всего ще рада, коли часом твій сокіл-мохнач з вісткою від тебе до нас прилетить. Ходи до нашої хати!

— Нї, пожди! Менї треба з тобою де-що на самотї поговорити! — злержала її Галя. Ог видиш ти: незадовго у нас, чей-же ти знаєш, день божка Купала будуть сьвяткувати... як-же менї тут поводитись? Відай гріх менї тепер з нашими по давному все відправляти і ідолам поганським покланяти ся! Як, Анночко? Що-ж, ти мовчиш?

Анночка сидїла, понуривши голову

— Ох, Галю, я вже не знаю, що тут тобі робити. Питай мого батька!

— Нї, ти менї скажи, від тебе хочу я учути! Коли я вже християнка і хрещена і молю ся єдиному Богу, то відай гріх менї перед ідолами танцювати, вінки їм звивати, мару спалювати, піснї Купалї сьпівати? Нї, ти менї не кажи, не говори... я сама знаю, що то гріх і чуєш, Анночко, я не буду і не буду сей раз, за нїщо в сьвітї не буду того робити! Нехай вони мене убють, або спалять, я вітцю-князеви скажу... сил у мене нема довше таїтись, я не можу...

І Галя заридала. Анночка з переляком обняла Галю.

— Цить, голубко моя, перестань! Помолись, то промине. Я знаю, що се гріх, та і страшно! Як ти вітцю свойому тоє скажеш?

— Скажу, та і що-ж? Все лучше, як мовчати і таїти... Анночко люба моя, обійми ти мене кріпко-сильно, от так... поцїлуємо ся як рідні сестрички. Нехай там буде, що буде, може ми останний раз бачимо ся...

— Ох, Галю, страшно! Помолим ся разом!

Дївчата пійшли на берег, упали на колїна і довго горячо молили ся; потім ще раз обняли ся і розпрощались. В корчах щось хруснуло... Вони стрепенули ся, підслухували, але знов стало тихо...

— Вітер відай! — прошептала Галя і побігла до лодки.

Она поволи плила по ріцї і в думцї переходила все що стало ся. От уже й чотири роки, як вона християнкою... Много, много прекрасного научила ся вона в убогій хатцї в лїсї... Сердечно полюбила Христа Спасителя, вся віддана його науцї. Горячо привязала ся до старого Андрея і до милої Анночки, вони бо відкрили перед нею сьвіт правди, добра і правдивої віри.

А її отець? Вона і вітця свого любить, тілько все воно не то, все таки вона не проміняє своєї віри на любов вітця... Без тої віри в правдивого Бога. здавалось її. лучше... не жити.

(Дальше буде).

ЗАВІДОМЛЕНЄ.

На будуче просить ся всїх П. П. Відділових урядників, присилати „білї" на всї похоронні кошти, за котрі Від. ручить та які жадає, щоби Р. Н. Союз йому виплатив. Котрий Відділ, або його уряд не зробить сего, Р. Н. Союз не виплатить йому похоронних коштів. Так само просить ся подавати точні адреси спадкоємців на посмертних актах.

D106 **Д. КАПІТУЛА, предс.**

КАЛЕНДАР.

МАЙ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
9	Четвер	Василія
10	Пятн.	Симеона
11	Субота	Макс., Язона
12	Неділя	О Сліпор. 9 Муч.
13	Понед.	Якова ап.
14	Вівтор.	Май. Єремії
15	Середа	Атаназія

НОВИНКИ.

Робітниче сьвято в Ню Йорку. День 1-го мая, се загальне робітниче сьвято, сьвятковане усіми робітниками по цілім цивілізованім сьвіті. Сьвяткували його і робітники нюйорські. Була наперед величезна парада, чи там похід, у якому брало участь кільканайцять тисяч народа. По укінченю тої паради мали бути принагідні промови кількох соціялістичних бесідників. Мали бути, але не були... Заледви один з бесідників вийшов на мовницю, як тут посипали ся протести з боку анархістів, що причислюють себе до партії „Промислових робітників сьвіта". Соціялісти почали з тими анархістами словну перепалку, а ціла ся процедура скінчила ся подоптанем американського національного прапора і загальною бійкою. Анархісти здерли наперед з дручка, що був прикріплений при мовниці, американський прапор, і кинувши його на землю, почали по нім толочити ногами та дерти на дрібні куснї. Відтак почала ся кулачна розправа, що тревала довшу хвилю, бо не було під рукою поліції. На місци бою (се діяло ся на Union Square) був всього на всього один поліцай, а заки прибігли инші, „інтернаціональна" бійка була вже в повнім розгарі. Якось-там удало ся сторожам публичного безпеченьства розігнати „товаришів", але на побоєвищу все таки лишило ся чимало червоних плям з побитих робітників. Підчас бійки чути було виразно такі слова: „Не признаємо ніяких прапорів, окрім червоного! Ми не знаємо ніяких національних прапорів! Ми інтернаціонали"! — Ось таке то було се „червоне сьвято" в метрополії Злучених Держав. Цікаво, чи й наші нюйорські „сіцілісти" брали діяльну участь в сїм міжнародним празнику, так чи дістав дехто з них яку-таку памятку в виді звичайного синяка та позаушника?... А вони також дуже люблять віторцувати ся та кидати громами на синьо жовтий прапор Левицького і Олесницького... От варяти!

Нове греко-католицьке епископство на Угорщині. Як ми вже згадували, Мадяри греко-католицького вірбісповіданя одержуть з рішеня короля та папи нове епископство, яке викроїть ся з чотирох дотеперішних епархій, і то на ущерб Русинів і Румунів. Перейде именно до нової дієцезії 8 громад з Пряшівської, 70 з Мукачівської (обі руські), з Великоварадинської 44 а з Самошуйварської чотири (сі дві дієцезії румунські). Нова дієцезія обійме певні частини із столиці Бігар, Чанад, Сатмар, Саболч, Гайду, Земплен, Абауй. До року 1816 була на Угорщині лиш сама Мукачівська епархія для території північної Угорщини і простяглась на 21 комітатів, обнимаючи в собі Русинів, Мадярів і Волохів. 1816 року викроєно з неї Пряшівську руську, 1856 року Самошуйварську волоську, тепер же аж третю Мадярську. Сюди буде належати й будапештенська парохія, яка істнує з мадярською літургічною мовою вже від 1905 року, та не належала досї до жадних дієцезій, а була просто під управою епископа латинського в Остригомі. Число всіх парохій нової епархії виносить с т о д в а й ц я т ь д в а, а число вірних 180.833. Із тих переважна часть (до 80 процент) по мові на скрізь Мадяри, решта Русини та Волохи. Інтересно, що для установленя нової дієцезії вела ся неустанна боротба від 1863 року аж до нині, для заспокоєня котрої постановлено 1874 р. тільки вікаріят для Мадярів в Гайдуцькім Дорогї. В борбі брали живу участь і мадярські кальвінські епископи, за те латинські не підняли й слова, ні за нею ні проти неї. Тут пригадаємо що угорський король дня 14. цьвітня с. р. заіменував крилошанина д-ра Антона Паппа помічним епископом cum jure successionis при мукачівськім епископі, Ю. Фирцаку. Будучий мукачівський владика, чоловік молодий, літ 44, був дотепер канцлєром коло старика Фірцака; але що він походженя власне мадярського, із околиці тамтого Гайдуцька Дорога та своєю особою не заповідає нічого нового для Русинів. Навіть по руськи не вміє, як всї його зрештою Гайдуцькі товариші.

Грізна небезпека. У Львові завязали вшехполяки товариство яке називає ся „Земя Польска". Се товариство придумали Поляки на знищенє Українців в Галичині. Воно після свого статута, затвердженого намісництвом, має старати ся, щоби жаден Поляк не продав землі нашому чоловікови хочби навіть кусник, тої землі, яку перед віками забрали рабунком польскі пани і яку сотки літ зрошував руський хлоп своїм потом і кровю. Польські пани, які доси парцелювали свої землі між Українців, мають тепер парцелювати свої землї між Мазурів. Таким способом хотять польські верховоди заляти наш руський край мазурськими хлопами.

В погоні за російськими шпіонами і провокаторами попала львівська поліція на добру добичу. Штучне і галасливе ширенє православія видало ся австрійським кругам і їх органам досить підозрілою справою. Львівська поліція почала дивити ся на пальці двох наших „апостолів і мучеників православія", попа Сандовича і Гудиму, а набравши переконаня про їх зносини з російським урядом та що віддають ся вони рівночасно шпіонажі, заарештувала їх. При арештованю і ревізії найдено в них листи визначного руссофільського діяча п. Бендасюка, секретаря Общества ім. Качковського, бібліотекаря „Народного Дому" і співробітника „Прикарпатской Руси". При ревізії у п. Бендасюка найдено перш усього квіти на суму поверх 100 тисяч рублів, які приходили з Росії для ріжних руссофільських діячів, богато компромітуючих листів як також більшу мапу Галичини. В слід за Бендасюком арештувала поліція його приятеля п. Колдру. Всїх арештованих відставлено до львівських арештів. Арештоване їх викликало велике зацікавленє в пресі і серед людий. Кождий тепер має нагоду переконати ся, що варт весь руссофільський рух в Галичині, чим він живе і удержує ся. З повним обридженєм треба дивити ся на тих людий, що задля рублів не вагають ся зрадити свій рідний нарід, свою мову і свою вітчину та за юдин гріш шарять серед нашого народу чорносотенство, політичну розпусту, зраду. Процес, котрий відбуде ся небавом, як тільки буде покінчене слідство, яке веде з порученя висших кругів п. Рубіцкий, викаже найкраще повну компромітацію і блямаж усього руссофільського руху в Галичині і його „апостолів".

По ареиті батюшок-шпігунів Сандовича і Гудими прийшла черга також на третого батюшку Ілечка. Сей третий „мученик" за право- і царе-славє понатягав, як ходять слухи, селян на 4 тисячі корон і втїк до Росії дня 31. марця в товаристві двох селян з Теляжа, сокальського повіту, де був його головний осередок аґітації. Селян приловили в лісі російські салдати і відвели на вартівню. Жінка Ілечка ще місяць тому назад виїхала до Росії.

Українське євангеліє в Росії. В селї Кохановці, конотопського повіту, на перший день Великодня місцевий сьвященик, як пишуть до „Ради" — в церкві роздавав парохіянам великодне євангеліє українською мовою видане сьв. Синодом на окремих листках, сказавши перед сим, що от „знайшлись добрі люди, що надрукували у вашій рідній мові те саме євангеліє, котре ви недавно чули у славянській мові". Сьвященик жалував, що не зміг сам прочитати се євангеліє, через незнанє мови (він з Москалів). Через те, що листків було лиш 30 примірників, сьвященик роздавав не всім поспіль, а по вибору по 1 по 2 на кождий хутір чи куток села, щоб таким чином дати змогу всім парохіянам познайомити ся з сьвятим письмом у рідній мові.

Найбільша українська бібліотека є тепер у Львові при Науковім Товаристві ім. Шевченка. Бібліотека істнує тільки 18 літ і має досї уже 60 тисяч томів книжок і рукописів. В ній зібрано вже майже з цілого сьвіта, що писало ся про український нарід на всїх мовах, і тим вона має велику вартість. Число книжок росте дальше. Минулого року прибуло 7.801 томів. Богато українських патріотів дарує свої рідкі книжки для сеї бібліотеки, бо знає, що такий великий збір книжок під орудою Наукового Товариства ім. Шевченка є всенародним добром.

Переселенє до Прус і Америки. В місяци марті переїхало з східної Галичини через Львів на роботу до Прус 10.331, а до Америки 2.509 осіб. Найбільшого контингенту робітників до Прус достарчив тернопільський повіт, бо аж 829; по нім слідують: повіт брідський 688, рогатинський 679, товмацький 679, золочівський 601, зборівський 595, бучацький 576, теребовельський 491, збаражський 463, скалатський 436, камінецький 376, бережанський 371, радехівський 356, гусятинський 333, станіславівський 294, підгаєцький 285, надвірнянський 244, борщівський 221, коломийський 213, снятинський 209, жидачівський 191, перемишлянський 155, заліщицький 153, чортківський 148, городенський 139, жовківський 117, калуський 110, бобрецький 109, богородчанський 55, рудецький 55, сокальський 48, львівський 36, косівський 30, равський 20, печенїжинський 15 переселенців.

До Америки виїхало найбільше з гусятинського повіта, бо аж 360 осіб, відтак з чортківського 173, тернопільського 167, городенського 164, заліщицького 162, теребовельського 148, борщівського 148, скалатського 119, брідського 102, рогатинського 100, бучацького 90, калуського 84, товмацького 79, збаражського 77, коломийського 68, бобрецького 68, бережанського 56, снятинського 53, зборівського 46, станіславівського 46, золочівського 38, перемишлянського 36, підгаєцького 30, надвірнянського 25, камінецького 21, жовківського 16, жидачівського 13, радехівського 10, долинського і косівського повіта по 5 осіб.

В часї від 1. січня до 31. марця с. р. завернено з дороги до Америки 373 переселенців, котрі були в віці повненя обовязків військової служби.

Злочин пяного дітвака. В одній місцевости на Угорщині зайшов до корчми 12-літний хлопчиско, Іван Дикун. За недовгий час випив кілька килїшків горівки і почав по пяному висьпівувати голосно всїлякі, які знав пісні. Незабаром зайшов у ту саму корчму місцевий селянин, Ілько Лученко. Йому не подобало ся неприличне поведенє розпустного хлопчиска, то й не надумуючись богато, викинув молодого пяницю за двері. За якийсь час вийшов Лученко з корчми, теж добре підпитий, і поплів ся до дому. Коли переходив мостом на Тисї, напав на него з заду, викинений ним з корчми пяний хлопчина Дикун, і всунув йому в спину острий ніж, котрим його смертельно, ранив. Молодого злочинця арештувала поліція, а селянин Лученко борець ся зі смертю. От до чого доводить піяньство!

Торговля живим товаром. Будапештенська „Неділя" доносить, що в місті Будапешті протягом одного лише місяця пропало 53 дівчат, між мими кільканайцять 11 і 12-літних. Сї дівчата попали ся мабуть в руки несовісних торговців живим людським товаром, котрі вивезли їх потайки у заграничні доми розпусти. Поліція розвела строге та енерґічне слідство, шукаючи пильно за виновниками і за пропавшими дівчатами. Тажи попаде вона на їх слід? — Не знати...

Новий спосіб в турецьких театрах. В дуже ориґінальний спосіб пораджено собі в Туреччині з трудностями, щоби всі видці могли бачити сцену. Щоби отже всі видці могли налюбувати ся представленєм, рішила дирекция театрів, що видці трех перших рядів мають підчас представленя лежати, видці других трех рядів клячати, а в дальших трех рядах сидіти, а всї инші мають стояти.

Де „воля народа“?

„Не всьо правда, що на весїлю сьпівають!“ Тота приповідка прийшла менї на думку тепер, коли прийшла ся менї сих кілька слів написати про пошановане „волї народу“ і деспотизм декотрих головних урядників нового так званого баптиско-пресвітеріянського Союза № 2.

Кождому Русинови відомо, що закладателї „Нового Союза“ голосили „urbi et orbi“, на всї чотири части сьвіта, що виступають зі „Старого Союза“ виключно через то, позаяк в тій орґанїзації „не шанують волї народа, з народом не числять ся, та все роблять урядники по своїй воли.“

Заложили „Новий Союз“, та прирікали, що у них і кроку противного „народній воли“ не буде. Та чи дотримали сего? Так! числились з народом так довго, доки трохи в пірє не поросли та доки не дістались сами до „жолоба“, який то так чесно випоминають урядникам в „Старім Союзї!“

Хотяй недовго ще, але коли осиділись, сейчас почали рядитись, не зважаючи на ніщо, а як хто посьміє звернути їм увагу на невластиве поступоване, то зараз грозять виключенєм з орґанїзації, помимо того, що в тій орґанїзації ще анї чверть того числа членів нема, що в „Старім Союзї“; бо хотяй кого відмовлять зі „Старого Союза“, або з орґанїзують старих калїк, як приміром відділ 99 в Тейлор, Па., то члени зі „Старого Союза“ вертають в пару тижнїв назад, у свою орґанїзацію, а калїки і піяки держать ся по трохи, бо прецінь з головними урядниками, та з такими „животами“ гонор волочитись по сальонах.

Що то не видумка, а факт, то заявляю, що таке сказав до мене сам головний пан надконтрольор, на надзвичайнім мітинґу, 2 відділу ім. Івана Ґонти дня 14. жовтня м. р.

Ухвали конвенційні, які вичитав я в справозданю поміщенім в „Народній Волї“ говорять, що справи релїґійні немають бути порушовані в тій орґанїзації та віра членів має бути пошанована і в орґанї жадна провокація в тім зглядї не сьміє найти місця. В остатнім однак часї все змінило ся; зайшов неодин факт, котрий сьвідчить, що інакше пишесь чи там ухвалюєсь, а інакше робить ся. Показало ся, що декотрі урядники думають що руський нарід все ще темна маса та буде тілько платити, що вони скажуть а вони народним грошем можуть годувати та попирати всякі недобитки та відпадки пресбітеріян чи там баптистів з Вардс Айленд, або по руськи з дому варятів!

Гов панове! Так не буде! — Не гадайте, що нарід позволить, щоби ви його грошем кормили тих, котрі вам читають сьвяте письмо без сьвічки, або пють по великих сальонах в Скрентон, та в круглї грають в готели „Тріполи“ на Пен Аве. Знайте, що нарід необходять ваші приватні бізнеси, як книгарня, друкарня або повна кишеня. Але попри се треба вам знати, що нарід не спить а все догляне ваші справки, хотяйби ви зміняли свою барву по кілька разів на день, а не так, як зміняєте її тепер по кільканайцять разів до року. У вас всьо „фрашки“, аби тілько доляр був; бігалибисьте з Олифанту до Скрентон і навідворот кождою стріткарою що 20 мінут, бо за то ви собі самі платите, а як їдите пожичити черенки, бо свої продалисьте, то не досить, що пан редактор вам їх безплатно пожичить, але ви ще за то рахуєте собі свій „страчений час“, ніби за „контролюванє друкарні“, і берете з народної каси по 3 доляри 25 центів! Нарід вже пізнав ся на вас, як на фарбованих лисах; ба, навіть сам головний секретар, як добре собі підчемеричить в сальонї, то заєдно на всьо горло викрикує, що у всїх урядників патріотизм то збиванє кишенї.

Як ви тримаєте ся ухвал конвенційних най читачі самі осудять. Ще нема анї року від першої і послїдної конвенції вашого Союза, а змін вже є богато, і то таких, які головні урядники самі на власну руку поробили, а ненадрукують про се нї слова в своїй „Н. В.“, бо нащо хто має десь там знати, що робить ся в головнім урядї. А в Скрентонї і так ніхто не читає „Н. В.“; до сего навіть сам теперішний редактор в 15. числї на 4. ст., 6 пп. з гори прилюдно признав ся, тїшучи ся, що „щастє, що в Скрентонї велика сила анальфабетів“; а знова Олифантцї кажуть: „що там той варят доброго напише? Він хиба лиш знає все хвалити свою пресбітерію, як ось в 16. ч. „Н. В.“, на 6. стор., аби тільки ми відрікали ся своєї віри та читали якогось Лютра!“ Так люди добрі, конвенція вибрала урядників, але навіть і з поміж них самих нема вже всїх; подумає дехто що може до краю відїхали або повмирали. Анї одно анї друге. На конвенції вправдї провадив нарадами вибираний уряд, але все то тілько дивило ся, що скаже голова, п. А., бо як перше так і тепер пан Матвійцьо без п. А. нічо сам не зробить. Кажуть навіть люде, що його поставив п. А. за голову, аби тільки телепав ся, бо робота і так буде йти сама. Вибрали на тій конвенції уряд, але не всї урядники були зроблені на одно копито, тому і вийшла біда. Такий Матвійцьо, як зістав головою то також схотів дечого научити ся, ну а в Скрентон є богато сальонів; нагода неабияка. І зачав робити прогульки, Союз за подорож платить по 3 доляри на день (при вязаню мішочків того не заробить); розпізнавшись в Скрентон з кількома відірвацями від віри, задумав перевести Союз і охрестити всїх членів на баптизм. Зачав радитись з головним п. надконтрольором якби то зробити, та відзначитись, що і він щось уміє, (нехай люди не кажуть: великий а дурний!) На таке пан контрольор дуже зрадів. І не дивниця. Як заложив ся новий Союз, то п. контрольор зістав редактором, але що сам до того небув здібний, так приняв собі „співробітника“. На конвенції делеґати знаючи що хто варт, вибрали редактором не теперішного п. контрольора, але його „співробітника“. Головному босови стало жаль, чому його не вибрали; таж він навіть за свої гроші їздив до Гарісбурґа! Чекай, — подумав — я ся „офіцерови“ відплачу. І скрикнув до Матвійця: „всьо зробите, що йно захочете, бо я вам поможу! Було то в половинї серпня м. р. І зачав радити Матвійцьови, що всьо дасть ся зробити, тільки треба викинути п. Г. з редакції. Та, каже Матвійцьо, чи то можна буде так? Та його конвенція вибрала! Е, ви закиньте йому, що він нічо не робить, а як він забере ся, бо вам не буде хотів тілько терпіти, то я спроваджу такого редактора що аж гей!... Він і попом пресбітеріянським був і редактором щось аж двома-наворотами, а на остатку навіть зварював! — Ну, то добре, сказав Матвійцьо бо сам бояв ся. Але слово „ну, то добре“ п. надконтрольор зараз злапав і за 5 чи 6 день, в пятницю вечер, надїзджає його пупіль. Принятя в домі п. надконтрольора великого не було, а очікували гостя тільки п. надконтрольор і пан секретар. Зараз перше слово: як ся вам поводило? Чи маєте свою друкарню? „Так“, відповідає ґеній з дому варіятів: „Маю і непродав“. „То всьо добре“ (буде факторне). Ну і ранїсїнько в суботу рано повезли оба „головні“ Осипця наче медведя на ярмарок до Олифанту. Хотяй в тім часї не було роботи в редакції, бо „Н. В.“ виходила всего на 4 стор., то для пресбітеріянського прічера місце мусїло бути. А потреба знати що в тиждень перед тим просив п. надконтрольора один чоловік за роботою в „Н. В.“ за експедитора. Пан надконтрольор приобіцяв, що буде місце. А сей, що просив занятя, се дуже мудрий і поважний мущина, уміє 5 язиків, був від маленькости вихований в Америцї, відтак в Галичинї був маніпулянтом при війську; називає ся Володимир Крайківський. І хотяй він через протекцію свого стрия Крайківського надїяв ся дістати в „Н. В.“ роботу, бо стрий є навіть радним Нового Союза, однак пан надконтрольор інакше собі розміркував і зрадив обох Крайківських.

Як приїхав прічер до Олифанту, подобало ся йому, бо Русинів богато, тож можна буде перетягати їх на пресбітерію. Ну і до згоди. Жадає 40 д. місячно, та головачі знають що се ананас і дають йому 50 д., коби тілько лишив ся, бо „аж тепер католицька віра піде в кут, як буде наш руський пресбітеріянський духовник писати до часописи“.

Редактор не перечуваючи нічо злого, нічо на се не говорив. Я-ж прийшов до головного офісу нараз почув, про сю велику радість від п. надконтрольора, який затираючи руки говорить до мене: „Тепер буде „Нар. В.“ добре редаґована! Тепер возьмемо ся до тих попів і католиків, бо наш ананас знає добре їх обробляти!“ На то я запитав: „що буде зі старим редактором?“ „Е, він тепер буде в руках ананаса, то борше сам покине!“ На ту вістку зателєфонував я до п. Г. щоби сейчас приїхав до Скрентон. Він сейчас приїхав до п. Ю. Крайківського, радного. Розповів я йому що чув; було при сїм більше союзовців. На се п. Г. повідає, що його не принимав надконтрольор і пан писар ну і пов. п. екскатедральний Михасьо. А що „ананас“ відїхав вже до Ню Йорку по жену і річи так п. Г. як редактор вибраний на конвенції і як такий, маючий право не принимати „співробітників“ зателєґрафував сейчас щоби ананас не приїздив, бо роботи в редакції на разї нема а і грошей нема чим платити. Ананас дїставши телєґраму не зважав на ню, лиш приїхав. П. Г. рівночасно з телєґрамою повідомив листовно п. голову Матвійця, що буде зле, як прічер буде в редакції, бо вже і так в Скрентон люди говорять, що він буде переробляв членів на пресбітеріян.

Матвійцьо відписав з якогось плейзу: — „Задля сьвятого спокою, не принимайте його!“, ще й підчеркнув сї слова. Той лист бачило нас 6 людий, а то: Др. І. Кульчицький, п. Кирилюк, заступник секретаря, п. Ю. Крайківський, п. І. Зубаль, п. Миськів і я. Здавало ся, що головний уряд не поломить ухвал.

На таку вістку кров застигла в жилах пана надконтрольора, п. писара та екскатедрального дяка. Та і попираний ними, хотяй був на Вардс Айленд, показав що коли йде о надлюцтво, то він при розумі, за 2 дни приїхав з цїлим табором. Приїхав і Матвійцьо, навіть не вмивав ся і нуж тепер крутити, що то нічо, що він так писав. Але навіть п. А. писав йому, що Г. є „enemy“, і тому мусить ся прічер лишити; але початково він має дати спокій зі своєю вірою. І справдї одно число „Н. В.“ вийшло як завсїгди, поучаюче; але щож, ананас не міг витримати, щоби не „поборювати“ католицизму. І зараз в другім числї вже добре „заїхав“, так що порушив цїлим Союзом; бо з 10 членів 9-ох обурило ся на се, що за свої гроші діждали ся того, аби півголовок шкалював їх віру. І понесли ся голоси народа, що недобре дїє ся в „Новім Союзї“, що проводирі нарід обдурили, бо „Старий Союз“ не зістав гр. кат. а „Новий Союз“ хоть ледви істнує кілька місяців, а вже перехрещує ся на баптиський. Посипались протести в однім тижни 4, а на другий більше. Але Матвійцьо накивав всїм чоботом: „непозвалям друковаць“ і баста. Рівночасно повисилав і до відділів листи з погрозами. Але відділ 37, ім. Мир. Січинського погрози не злякав ся і „Свобода“ видрукувала його протест в 5. ч. Най нарід знає, що робить ся за його тяжко запрацьований гріш, і може напре, щоб післати пресбітеріянського вихованка там, де перше перебував: на Вардс Айленд.

П. Г. бачучи таке безправство і за се, що поважив ся запротестувати проти провокації членів, зістав усунений. Як тілько Антипцьо засїв на новій парафії, так давай вимускати їдь на католицизм та кат. сьвященство. А перехрестивши Матвійця та обох Михайлів з папом надконтрольором написав сейчас, що тепер і чорта не боїть ся.

Ну, на таку господарку в „Новім Союзї“ де-не котрі урядники обізвались листовно; а Матвійцьо на се: „вон з ними! то клерикали!“ і вишмарив, бігме, ну. А то заступця писара, п. Кирилюка за то, що він їм сказав правду в очи, а до того ще є дякоучителем при о. Держируцї, котрий сповняючи свої обовязки, остро критикує тих падлюк, що свою віру за гроші зміняють.

Та і о. Держируцї Матвійцьо „фест“ всипав за то, що „піп“ напоминав людий, аби тримали ся „Союза“ тілько падлюк із нього повикидали, най не розпивають людської працї.

Та бо і пан з того Матвійця тепер не аби який. Як приїде до Скрентону, то вже не спить в таншім готели, бо за хлопські гроші можна спати з панами; та і попи часом ночують там, ну, і мурована камениця, а називає ся Скрентон Гавз.

Але лишу вже Матвійця, бо він каже будувати свій „власний дім“, а удам ся до товариша п. Михайла. То найліпший за них всїх, бо пє здорово 3 дни і 3 ночи при купі, а на останок розбере ся з ковта а п. Ю. робить з него варята. І тодї він ходить як по Кульпаркові з тлустим черевом і кричить що Бога нема; а Лулик на се його по пащецї трас, а той кричить: вже є Бог! Я скажу сам за себе, що єслибим став при барі, тобим мусїв пити одним тягом 2 місяцї, щоби тільки випити, кілько я випив від Махайла за час його урядованя. А все за — ? — гроші, бо чейже за кількадесять д. місячно не мож з родиною по панськи жити і убирати ся і рент платити. А треба знати, що п. Михайло все платить готівкою, щоби і 10 долярів нараз, а платить всїм, хто тілько є в сальонї, а притім розповідає, що робить ся. Так то так: старий Союз заливає вдовам слези, а новий піякам горла. Чи не так, товаришу Михасю? Бо ми прецїнь, як були нераз оба пяні, тось мо собі тикали. Я-ж Богу дякую, щом якось відчепив ся від тебе, товаришу, бо інакше до нинї бувбим вже на віки налоговим піяком. Але за се вартаб писати, що я коли чув від тебе, як ти пяний кричав. От і так одного разу, як був офіс в домі пана надконтрольора, то ти посклядав деклярації під стіл і на другий день не знав, де ся поділи. Як зачалисьте оба шукати то знайшлисьте їх аж в міху з паперами, бо п. надконтрольова спрятала деклярації до мішка на продаж разом з паперами. Ну а що до побожности п. надконтрольора, то сам ти, товаришу казав, що як пан надконтрольор молить ся в церкві, то тогдї, як люди клякають, то він окуляри чистить, а як сьвященик благословить чашою, то він вуса підкручує. Чи то всьо може неправда?

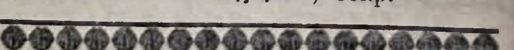
За заступника головного нема що писати, бо той видячи порядки сам зрезиґнував і з уряду виступив. Касієр як приїде до Скрентон то красно собі рахує за 2 дни 32 д. і 37 цнт.

А за експівця з катедри то і писати не треба, бо його і так цїла Америка знає. Він як бере від Союза за місяць, припустімь Січень (як є оголошено в 8. ч. Н. В.) 136 д., то „Н. В. навіть не пише того на один раз тільки в горі імя а низше доперва його шаржу. А як платить своїм наганячам, то аж доперва по судї, як я се доказав мировім судї, що 37 орґанїзаторів отримало свої належитости аж доперва як я за них впімнув ся.

А один з підконтрольорів хотяй мій краян і то з Настасова, то таки за дорого бере, бо по 43 д. і 5 цнт. за контролю. Та і се питанє, чи Канада належить до Злучених Держав і чи права дозволюють, щоби звідтам урядувати. А що буде потреба більше то і „Дїло“ про се розповість. На остаток скажу: Народе, Союз потрібний тілько сьміте викиньте.

Василь Морозович.

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА"
часопись для руського народа в Америці і орган „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців $2.50
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Без диспути!

Дорогі Товариші, Отці Духовні!

На проєкт безіменного внескодавця у послїднім числї „Свободи", щоби кождий сьвященик відступив 10% від хрестів і вінчань, які буде мати у своїй парохії на річ „Рідної Школи" у Галичині, я відповідаю пересланєм чека на $2.00 на сесю річ без диспути і обовязую ся публично присилати згадану суму т. є. 10 кор. що місяця. Я виходжу з того заложеня: 1) Що „Рідній Школі" треба помочи зараз і вона (Рідна Школа) не може чекати аж того сьвята, коли до американсько-руського сьвященика прийде хто до хресту, або стане під вінок шлюбний (у піст не женять ся навіть в Америці а у Русинів сьвятого постонньку чи не ½ часть року); 2) Може бути і таке, що неоден сьвященик не уміє рахувати процентів, отже може ся часом помилити і передати! 3) Коли нас єсть тут в Америці вже з Преосьвященим Кир Сотером і Впр. Архипресвітером 50 мужа о. о. духовних, вийшло би місячно 500 кор. а річно 6000 кор., значить поміч від духовного американського персоналу не аби яка; а кождому знає дати $2.00 місячно, се гадаю, не великий але величний податок! Дорогі Отці Духовні! Ану без диспути, та хоть ту солїдарно, бо і чим ми поможемо з відти дорогій нашій вітчині!!

Без диспути. Прошу!

о. Алекс. Пристай

Дві пляґи.

І знова навістило нашу бідну стару вітчину, галицьку Україну, тую країну, як айриш називає land of tears and tribution сеї весни аж дві діймаючі пляґи: фізична і моральна. Як нам доносять старокраєві наші українські ґазети, ціла всхідна Галичина, отже українська часть краю, стояла підчас сьвят Воскресеня Господного під водою. Всї ріки від Днїстра і Сяну, а скінчивши на малих, часто в часї посухи висихаючих потоках, розіллялися сеї весни свої води з берегів, в наслїдок раптового стопленя спавших на днях 2 і 3 цьвітня снїгів і позаливали всї місточка і села, що лежать над ріками, або в їх сусїдстві. Вода позатоплювала хати, декуди порозвалювала, а передовсїм лїсянки понищила і поруйнувала так, що не один бідака не мав де і сьвят пересьвяткувати. Поля, луги і сїножати нанесла шутром, камінєм, а много озимини, пшениці і жита, одинока надія бідного рільника, пропало під шутром раз на все. Не треба і згадувати о потоках сьвіжих слїз бідних селян і самозрозумілїй їх розпуці. Сей допуст спав з неба.

А другий допуст чи то пляґу не менше великий і прикрикрий спричинили собі самі люди. Як раз тогди, коли небо спустило всї свої потоки, на бідний і так вже прибитий горем з причини повений нарід, загостив у нашу вітчину член цїсарської родини і будучий наслїдник австрійського престола (престолонаслїдник) архикнязь Кароль Франц Йосиф зі своєю бриґадою, щоби відай Москалям покивати пальцем в чоботї з галицького Покутя. Мовляв: „дрожи заприязнений з нами Москалю, бо їх величество недалеко граничних стовпів". Та се не була би еще жадна пляґа, як би то діяло ся не на рутенїянській земли, а де инде, бо инший нарід сьвідомий свого людського достоїньства, не подивив би ся і в той бік, куда їх величество іде; але що се стало ся межи Русинами „опозиціоністами", відбило ся на нас дуже болючо під зглядом матеріяльним, а ще більше моральним. Провідникам руського народу захотїло ся робити їх величеству паради; казали будувати коштовні тріюмфальні брами, робити з робучого дня „сьвято цїсарського приїзду", чалапкати милями по багнистих весняних польських дорогах, тратити час, здоровлє, гроші щоби остаточно кинути в болото своє людське достоїньство крикнувши трикратно свому будучому гнобителеви слава!... і засьпівати під проводом своїх патріотів композиторів і новоупеченого трибуна люду у ляцьким сойми похвальний гимн, чи то, як пишуть з панська ґазети „кантату"! Правда, люди витають по цїлому сьвітови великих мужів і добродїїв людськости чи держави, чи народа, роблять овації, будують тріумфальні брами, виголошують пориваючі бесїди, сьпівають гимни, але роблять се щиро, сьвідомо, без сервілїзму, в доказ вдячности за заслуги даного госта. Але за які добродїйства був обовязаний руський нарід палити кадила, сьпівати руські гимни, та хоругвами сьвятих кланяти ся мов якому божкови, габсбурському ідолови?! Коли нас память цїлком ще не опустила, то легко пригадати собі ту торжественну хвилю, коли то вибрані русько-українського народа, делеґати від цїлої української провінції Галичини, приїхавши до Відня поскаржити ся „милостивому панови монарсї" на кривди руського народа заподіяні ляхами, та просити о монаршу опіку бідного підданого зруйнованого ляхами народа і країни, почули „ласкаві" монарші слова: „Adieu meine Herren", по нашому: „гоніть до п... матери"!!!

І за ті „батьківські" слова наш нарід заохочувати ро чолобитя перед тиранами, є що найменше не совістно! Чи не є се плаґа для цїлої нашої нації більша від повени?! Повінь була і минула ся, а селяни таки прийдуть до рівноваги; але народна пляґа — невільниче лизуньство пониженє своєї людської гідности, лизанє лаби тиранови, не має порівнаня і не має оправданя. Шануючий своє людське достоїнство і гідність культурного народа композитор і діріґент, та аранжер невільничого чолобитя міг уложити і відсьпівати кантату перед „їх величеством", а в кантаті висьпівати цїлу мартирольоґію (мучеництво) свого народа від початку австрійської ери, аж до послїдних подій. Кантата повинна була містити зміст нашого терпіня і в ній повинні були бути згадки: за баденївські вибори, невинно пролиту кров бл. п. Стасюка, Скочиліса, море слїз вдовиць і сиріт з ери панів Баденього, Потоцького, Бобжиньского, муки Січинського та 101 мучеників академиків, кров бл. п. Коцка, Чорнїя, малих хлопських сільских мучеників школярів, а на закінчене величної кантати повинно бути відсьпіване crescendo аж до C: „Adieu meine Herren!!" Таку кантату уложив би і відсьпівав би син кождого иншого народа, а не українського. Ми ще поки що раби! і нарід і провідники, що відсьпівують похвальні гимни гнобителям свого народа. Вісїм лїт боре ся наш нарід за свої школи і до нинїшної пори не виборов; анї одної ґімназії анї одної видїлової, анї одного семинара, а о університеті нема що і говорити; за те Полякам, що мають ласку у Габбурґів за достарчоване цїсарському дворови | расових шляхоцко-польских ремонт до поправи ґерманської раси, сипле ся по пять ґімназий річно, мов з рога обильности. При всяких полїтичних далекосяглих акціях, рішає Відень (милостиві монархи!) о Галичині з Ляхами, бо українського народа не знає; словом „їх величество віддав нас всїх з душею і тїлом на поталу Ляхам, а ми того нехочемо зрозуміти і ріжемо цїсарському домови і його тиранам свій невільничий поклін. Ми отримуємо своєю кервавицею цїсарський двір, війско — цїлу зґраю ц. к. урядників-ляхів, а для нас нема цента на наші школи, для нас є: „Adieu meine Herren" і сьвобідна воля удержувати рештками наших мозолів приватні українські ґімназії!! Скаже може хто, що по престолонаслїднику Русини сподївуть ся полекші. То, що зробив злого для Русинів Франц Йосиф, за те не може відповідати Франьц Кароль!! Та на те єсть відповідь: По родови кури чубаті. Ми повинні поставити в тім самім кутку нашого серця так білого, як і жовто — чорного царя, для обох однакову ґріти любов, бо чи то московска лапа нас дусить, чи габсбурська, біль однако болючий. Тому проч з лякейством для царів-катів, з якого ґнїзда вони і не походилиб, Романових чи Габсбурґів!

Австрійський льояліст.

Катастрофа на мори.

(Конець).

Оповіданє сальонового послугача.

Тома Ґвайтлї, один з головних послугачів першого сальону на „Титанїку", який находить ся тепер в нюйорським шпиталі сьв. Вінкентія, розказав ось такі подїї одному репортерови про величавий пир, що відбував ся в їдальні корабля в ночи перед катастрофою:

Се була найвеселїйша ніч з усїх, які ми мали в нашій дорозї. Всї пасажири були незвичайно раді, бо були певні, що наш корабель осягне рекорд швидкости. В недїлю видано прикази, щоби, без огляду на кошти, приладити такий гарний обід, якого ще доси на корабли не було. Сї прикази виконано в цїлости.

Так десь около пів до семої почали пасажири сходити ся на обід. Mr. Ісмай усів при осібнім столї, о кілька стіп від того стола, при котрім сидїли Mr. і Mrs. Астор. Сей стіл був в кутї. На право від него був стіл Астора, а по середині стіл капітана, що припирав до стола Асторового. При Асторовім столї сидїв корабельний лїкар із своїм асистентом. Були там ще якісь инші люди, але їх імен я не знаю.

Підчас обіду розпочала ся весела забава. На стіл Астора подано вино, а при винї йшла вельми оживлена ґутірка. Капітан говорив і жартував з Mr. Астором, а в ряди-годи вмішував ся до розмови Mr. Ісмай. Одною з головних точок конверзації був новий пароход і швидкість, з якою він власне посував ся по водах океану.

Я не бачив, щоби капітан пив що-небудь і він, здаєть ся, не мав навіть наклону до горячих напитків. В міру продовженя обіду збільшала ся й веселість. Деякі пасажири робили між собою заклади що-до швидкости корабля. Підчас сеї забави встав був із свого місця Др. О'Лафлін (корабельний лїкар), і піднїсши чарку шампана, крикнув: „Випиймо на славу могучого Титанїка!" З веселим криком піднесли ся усї присутні і випили тоаст.

Була загальна думка, що „Титанїк" прибуде до Ню Йорку в вівторок вечер або в середу рано, а капітан і офіцири мали навіть намір устроїти зараз по причаленю величезний бенкет з того титулу, що „Титанїк" побив всї дотеперішні рекорди.

Обід скінчив ся перед 9-тою. Мужчини удали ся до салї для курців, а женщини вийшли на променаду по палубі корабля. Около 10-тої години ми випрятали їдальню, а після того я пішов до ліжка і збудив ся тодї, коли корабель зударив ся з ледяною горою.

Капітана я бачив пораз послїдний у водї, коли він подавав до переповненого людьми човна якусь дитину. Деякі женщини хотїли втягнути його в лодку, але він відплив від них, кажучи: „Спасайте себе самих. Мене лишіть."

Я бачив його відтак, як пішов під воду і вже більше не виринув.

Оповіданя инших очевидців катастрофи.

Панна Елисавета Давдел, з Юніон Ґілл, Н. Дж. оповідала таке: — Одна жінка була приміщена в лодцї, що зараз по спущеню на воду вивернула ся. Ся жінка пливала довший час по водї, але не сама: до її боку причіпив ся був якийсь мужчина. Він обняв її кріпко за стан і держав ся сильно. „Чоловіче, ради Бога, відчепи ся від мене!" — благала потапаюча жінка. „Нї, — відповів мужеський голос — як я відчіплю ся, то неминучо потону". Та сей нещасний чоловяга був вже мабуть дуже знесилений, бо пустив нехотячи свою жертву, себ-то послїдну надію на ратунок, і з тяжким стоном пірнув під воду. В кілька минут після того ми виловили з води сю жінку і примістили її на своїм човнї.

На корабли була одна родина, — говорить дальше п. Е. Давдел — що складала ся з девяти осіб. Батько сеї родини всадив силоміць одну свою дочку до нашого човна, але коли ся дочка дізнала ся, що її батько і мати не можуть бути вirатувані, вискочила з лодки на поміст „Титанїка" і небавом я побачила, як величезна хвиля змила її враз з иншими людьми з покладу потопаючого кольоса.

П-на Давдел висказуєть ся з великим признанєм про деяких мужчин,

що помагали в ратованю жінок і дітий, не дбаючи зовсім про своє власне безпеченьство. Якийсь Англичанин взяв на руки шістьлітну дочку оперової сьпівачки, Емануель, (ся дівчинка була під опікою п. Давдел) і старав ся передати її крізь збиту товпу, що тиснулась при однім виході, тим людям, які були на палубі і мали доступ до ратункових човнів. Дівчинка була за мала, щоби її можна було досягнути, тому сей Англичанин поставив її собі на лице і аж тоді люди взяли дитину від него. Від черевика сеї дівчинки лишила ся на лици сего добродія доволі велика рана (черевик був острий і якимсь робом задрапав глибоко лице), але він за се не гнівав ся, а ще був радий, що зробив добре діло. ,,Він і мені — так оповідала п. Давдел — поміг відтак видістати ся на верх, а коли я з повіреною мені дитиною, маленькою Емануель, всїдала у ратунковий човен, він добродушно усьміхнув ся і сказав: ,,Будьте здорові, панно, бажаю вам щастя''.

П-на Давдел заявила, що двох ратункових лодок не можна було ужити, бо годі було здерти з них те грубе полотно, яким вони були окутані. Вона бачила, як застрілено трох пасажирів третої кляси за те, що пхали ся силоміць до ратункових човнів. Бачила також дуже виразно ту великанську гору, що вдарила в корабель. Після її гадки ся гора була ,,пять поверхів висока і один блак довга''.

Богато жінок, побачивши потапаючий корабель, а з ним і своїх мужів, повискакували з човнів у воду.

Сімнайцятьлітний молодець, Джон Таєр, син віцепрезидента Пенсильванійської велізниці, який погиб з ,,Титаніком'', оповідає таке:

Батько був в ліжку, а ми з мамою забирали ся також до спаня. Саме тоді почули ми легеньке потрясене. Ми вийшли всі троє на поклад і опинили ся на його правій стороні. Ледяної гори ми не бачили. Ми перейшли на ліву сторону палуби і запримітили, що корабель перехилив ся досить значно на ліво, і що се перехилене заєдно змагало ся. Не марнуючи часу, ми вернули швидко до своїх кают і вложили на себе і на нашу служницю пояси безпеченьства, а поверх того вдягнули свої загортки.

Вийшовши на поклад, ми оба з батьком розпрощали ся з матірю і розділили ся. Мама із служницею пішли на ліву сторону корабля, а ми з татом на праву. Ми обійшли довкола поміст А. і зійшли на поміст В. Потім ми бажали дізнатись, чи мама находить ся уже в безпечнім місци і задля того ми вийшли опять на ліву сторону помосту А. Тут ми стрінули ся з головним послугачем (steward) корабля і він сказав нам, що мама не всіла еще в ратунковий човен, і зараз таки заправадив нас до неї. Тато і мама йшли вперед, а я поступав за ними. Вони пустили ся в долину на поміст В., а на мене наперла товпа людий і розділила від родичів, так, що я стратив їх з виду. Небавом я перепхав ся крізь товпу, зійшов на поміст В. і почав пильно шукати родичів, але їх не знайшов. Після того я вже не бачив більше свого батька. Се було на пів години перед затоненєм корабля.

По сім я удав ся на праву сторону корабля, бо думав, що може там найду своїх родичів. Тут був зі мною Мілтон Лонґ з Ню Йорку, з яким я запізнав ся що йно того вечера. На правій стороні корабля спускано ратункові човни доволі швидко, а деякі з них були вже досить далеко на морю.

Між тим корабель нахиляв ся на на ліво щораз більше і більше. Саме тоді почали люди скакати з задної части корабля в море. Три рази я хотів зсунути ся по шнурах, якими спускано лодки, на воду, і дістати ся до одного із відпливаючих човнів, але за кождий раз Лонґ здержав мене за рамя і велів ждати. Підчас того я запримітив, що корабель майже вивертаєть ся і що швидко іде своїм передним кінцем під воду. Вже й мій товариш Лонґ побачив тепер, що нема чого ждати. Ми попрощали ся з собою і Лонґ зсунув ся зараз по нахилій стіні корабля на воду. Від того часу я вже його не бачив.

За кілька хвиль після того, як Лонґ пропав під водою, я скочив у море, та не комітьголовою, але таки ногами на перед. Як стояв, так і скочив. Коли я виринув з води, якась сила відтрунула мене від корабля. Я був тоді звернений лицем до корабля і бачив, як в повітрє вилетів один з коминів і упав так десь около 15 ярдів від мене. Я бачив виразно, як з сього комина летіли снопи іскор і буxала пара. Цілий корабель був осьвітлений ясними іскрами, що летіли в гору з його таки нутра. Менї здавало ся, що він зістав розірваний на двоє саме в тім місци, де стояв третий комин. Сильний вир потягнув мене за собою, а коли я виринув з води, знов якась сила кинула мене в бік, а через мене перевалив ся величезний бурун (балван, хвиля), що ніс з собою велику масу розбитого на дрібно дерева. Усуваючи від себе куснúки дерева, що могли легко розбити мою голову, я натрафив рукою на корковий фендер від перевереного човна. (Фендер, се рід подушки з мотузя або коркової маси, або кусник дерева, що охороняє судно по боках перед ушкодженєм вразі ударення з яким твердим предметом, прим. із стовпом або місцем причалення). Я глянув в гору і побачив на верху кількох мужчин. Я попросив їх, щоби менї подали руку. Один з них, що був топником (палячем), допоміг мені видрапати ся на дно відверненої лодки. За короткий час на дні сеї лодки примістило ся 25 або 30 мужчин. Видіставши ся в той спосіб з обіймів холодних а небезпечних хвиль, я звернув свій зір на корабель. Його задня частина стреміла тоді в гору під кутом менше більше 60. степенів. Нараз почув ся шум і останок корабля пішов швидко під воду. Люди, що там находили ся, позіскакували в воду. На місци, де затонув корабель, не було майже ніякого виру і через те ми могли удержати ся безпечно на дні перевернемої лодки.

Ми всі почали сьпівати гимн і відмовляти в голос ,,Отче наш''. Так пливали ми аж до 4. години рано. В тім часі запримітили ми з далека сьвітла на щоглах надпливаючої до нас ,,Карпатії''. За годину опісля ми були вже на покладі сего корабля.

,,Хто уратує мою дитину?'' — кричав якийсь мужчина на покладі ,,Титаніка'', коли вже мав від'їздити один з послідних човнів від потопаючого корабля. ,,Я її уратую'' — відповіла п-на Е. Травт (Англичанка, що їхала в гості до своїх свояків в Ню Йорку). П-ну Травт всаджено у наповнений вже людьми човен і подано їй дитину сього мужчини. Через 4 години, аж до приїзду ,,Карпатії'', держала п-на Травт сю дитину на своїх грудях, обтулюючи її теплою хусткою і своєю загорткою. Коли п-на Травт найшла ся вже на покладі ,,Карпатії'', побачила там між иншими виратуваними з ,,Титаніка'' пасажирами одну жінку з двома дітьми. Ся жінка була власне матірю також і тої дитини, котрою заопікувала ся була п-на Травт. З невисказаною радістю і вдячністю для спасительки відобрала опечалена мати свою дитинку з рук п-ни Травт і залляла ся сейчас горячими слезами, бо її муж, батько трох дітий і живитель цілої сеї нещасної родини пішов з ,,Титаніком'' на дно океану.

Навели ми тут оповідання деяких очевидців сеї найбільшої морської катастрофи, щоби наші читачі зрозуміли як слід се величезне нещастє яке забрало таку силу жертв з вини тих людий, що цінять більше мертве золото від живого людського житя. Подібних оповідань можнаб навести далеко більше, але ми сього не робимо, бо не хочемо сеї справи занадто розвалковувати, о впрочім сї оповідання мало чим ріжнять ся від попередних. Тут занотуємо тільки один факт, стверджений віродостойними сьвідками. Ото виявило ся, що як лише ,,Титанік'' виїхав з Савтгемптону, заняли ся на нім з незвісної причини склади угля. Огонь мав бути дуже великий і капітан та офіцири знали добре про него бо призначували на кожду ніч по кілька топників, щоби сей огонь гасити. Угле горіло сподом і тому тяжко було сей огонь придушити. Він не був погашений ще й тоді, коли скоїла ся катастрофа. Усе те сьвідчить що ,,Титаніком'' правили люди, які не доросли до своєї задачі. Трошки більше обережности і трошки менше шампанів, а не було би усього того нещастя, а бодай не в такій великій мірі. Та що впало — пропало! Пан директор Ісмай вернув собі тепер до дому, виратувані пасажири розбрили ся по широкому сьвіті, виловлених трупів похоронено в морю або на суші і — конець. Найбільша, відома досі катастрофа на отвертім морю належить вже до історії.

Незнане чи безпичність?

Кожда часопись попри всякі дописи, статї і новинки поміщає на своїх шпальтах також і всїлякі оголошеня. Такі оголошеня суть платні і вони попри передплату становлять головний дохід часописи. Але всякі оголошеня походять не від редакції, лиш находять в часописи часове приміщенє і то за гроші. Та ще й коли редакція за статї поміщені у часописи відповідає, то противно, **за оголошеня ніколи ніяна редакція не бере на себе ніякої відвічальности.** Кождий, отже, що хоче використати якесь оголошене, поміщене в часописи, повинен передше сам перевідати, чи оголошуюча ся фірма заслугує на довіре і чи не належить до рода тих, що лиш несовісно чигають на людський гріш.

По тім загальнім вступі перейдемо до одного конкретного факту. На сторінках нашої часописи оголошує одна компанія свої фарми на продаж. Оголошенє се є як і кожде инше: заплачене, тому і поміщує ся його; але за зміст сего оголошеня редакція ніяк не відповідає та не бере на себе ніякої відвічальности. Се загальне право правдоподібно є незнане, або може знане, лиш невигідне деяким аґентам сеї компанії. І вони, адвертайзмуючи свої фарми при помочи часописи, попри се ще листовно і устно голосять людям, що ті продавані ними фарми **„закупив Р. Н. Союз"**, щоб на них побудувати руську кольонїю. Правдоподібно сим панкам здає ся, що коли вони заплатили пару долярів за поміщенє свого оголошеня в органі Р. Н. Союза, то тим самим вже і вільно їм весь Союз, всїх його урядників та весь загал членів уживати за средство до адвертайзмованя їхнього бизнесу.

Щоб отже приналити сю невечну роботу ми рішучо заявляємо, що **Р. Н. Союз не купував ніяких фарм на руську кольонїю, ніякої землї на ту ціль не оглядав і не вибирав.** А подібне голошене аґентів є неоперте на найменчих даних, або підлою ложею, обчисленою на одурюване легковірних.

На разї тілько, доки не витягне ся дальших консеквенцій із сего поступованя нечесної компанії.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНА ШКОЛА" В ГАЛИЧИНІ.

Филип Романів, з Детроїт Міч. 3.00
Ів. Маланчук з Бруклин, Н. Й. 1.50
На руки п. Дм. Капітули присилали: Від. 262 Р. Н. Союза в Ансонї, Конн. 4.50, Ізбинська Панька 50 ц. — Разом 5.00
В. Шікаґо, Ілл. заколядували В. Кривокульський, Дм. Кривокульський, П. Зарудний, Г. Возняк, Н. Кульбіда і О. Дубовий, а жертвували: по 1 дол.: Ів. Клявда Гасвич, Н. Кульбіда; по 50 цнт.: Т. Кривокульський, А. Нибельський, І. Дубовий, Т. Кульбіда, Д. Славко, О. Богач, Г. Мулик; по 25 цнт.: В. Кривокульський, Т. Шимків, Дм. Кривокульський, М. Томас, Н. Іваcевич, К. Козачок, Л. Козачок, П. Зарудний, А. Килїшкевич; по 10 цнт.: Т. Бабій, Г. Татарин, Р. Новак. — Разом 8.00

Разом 17.50

ДЛЯ СИРІТ В СЕЛІ ТОКАХ.

Оголошено в ч. 14-ім 30.37
На руки д. Дм. Капітули присилала д. Олена Прийдун, котра зібрала поміж членк. від. 262 Р. Н. С. в Ансонї, Конн. як слідує: по 1 дол.: О. Прийдун і М. Пашко; по 75 цнт.: М. Кобасяр і Т. Скуба; 50 Н. Колодійчук; по 25 цнт.: А. Мурянка, А. Заповяк, А. Владика і М. Висовська. — Разом 5.00
На руку п. Олекси Юзефика в Ню Йорку зложили: В. Попович 50 цнт.; А. Антонів і П. Бабій по 25 цт. — Разом 1.00

Разом 36.37

НА ПРИВ. УКР. ГІМНАЗІЮ В РОГАТИНІ ЖЕРТВУВАЛИ:

По 1 дол.: Михаїл Андріц і Теодор Дячун; по 50 цнт.: Іван Москалюк, Матвій Аґрис, Денис Дячун, Микола Гудима, Семен Москалюк, Омелян Труш; Антін Присяжнюк і Павліна Присяжник по 40 нт.; Стефан Барчук 35 цнт.; по 25 цнт.: Гаврило Чикальський, Стеф. Мартинів, Андрей Мельник, Василь Дашевський, Іван Нехут, Юстина Кравчук і Марія Пригарська; по 20 цнт.: Теодор Гевка і Іван Страхоцкий; по 15 цнт.: Андрей Кондрат і Григ. Якимець; Адам Ковалїк 5 цнт. — Разом 8.65.

Збіркою занимали ся Теодор Дячун і Іван Москалюк в Кромптон, Р. Ай.

ЖЕРТВИ НА „РІДНУ ШКОЛУ" В НОРТГЕМПТОН, ПА.

На весїлю д. Романа Куптая і Анни Худої, яке відбулось в Нортгемптон, Па. 20 цьвітня, зібрано жертву на „Рідну Школу" в сумі $4.00. Зложили слїдуючі добродії: Роман Куптай 25, Стефан Ковалишин 25, Николай Казїмірик 25, Василь Шишка 25, Іван Вітушинський 25, Михаїл Голуб 25, Федько Степчук 25, Іван Сарабун 25, Іван Гуцайлюк 25, Гнат Липушинський 25, Теодозий Хемі 25, Мартин Придомірський 25, Захарко Гуцайлюк 30, Павло Куптай 25, Андрій Йосик 10. Іван Грех 10. За красним примірoм тих весїльних, повинні піти і другі, а особливо такою збіркою на весїлю повинні занятись старости і дружби. Теперішньою збіркою заняв ся д. Михайло Голуб, за що йому честь.

Всякі жертви просить ся складати лично чи моней-ордером на адресу:

Rev. Emil M. Baransky,
Box 2. Northampton, Pa.

Як люди літають?

(Конець).

Лет птиць.

Приглядаючи ся летови ріжних птиць, побачимо, що инакше літають малі птиці, воробці ластівки, — а инакше великі: бузьки, вірли, соколи. Воробець перебирає скоренько крилами по воздуси і так може уносити ся понад землю; зате бузьок розпостирає тільки крила і летить зовсім спокійно, а тільки час до часу рушить крилами, щоби піднести ся висше. Лет малих птиць називає ся тріпучим, лет великих птиць вітрильним.

Підчас ударюваня о воздух крилами, відбиває ся птиця від воздуха так, як ми відбиваємо ся від землї, коли скачемо. За кождим ударом крил розступають ся частинки воздуха під крилами, але заки розсунуть ся вони на стільки, щоби птиця могла впасти в діл, вона є вже дальше і знов новим ударом відбиває ся від воздуха. Діє ся се тому, що птиця має сильні кости і мясні в крилах і може ними ударяти так скоро о воздух, щоби посувати ся все вперед, заки впаде в діл.

Лет великих птиць полягає в тім, що їх крила є значно більші, отже треба ще довшого часу, щоби частинки воздуха з під них зовсім розсунули ся. Пригляньмо ся тільки, як летить на землю великий, розпостертий аркуш паперу. Великий папір не полетить просто з гори в діл, але буде кружляти ще довго у воздуси і впаде на землю далеко від того місця, де впав би камінь випущений з руки. Так само буде падати птиця, застрілена в леті. Вона не скорчить крил, і тому не впаде прямо в долину, тільки буде немов зсувати ся по воздуси. Обчислено, що на 1 метер спаду птиця посуне ся о 20 метрів вперед.

На тім основуєть ся будова літаків. Літак складає ся з одної або двох великих площ, подібних до крил, на яких можна сидїти; після того розріжняємо два роди літаків: одноповерховці і двоповерховці. Одноповерховці є лекші, длятого можуть нести більший тягар, зате двоповерховці мають більшу площу, яка підносить літак.

Літаки без машин.

Найпростійшим літаком без машин є звичайна діточа забавка: орел або змій. На деревляний хрест натягають папір або полотно і привязують до одного кінця шнурок. Тим шнурком тягнуть орла вперед, а вітер підносить його часами дуже високо в гору.

Иншим літаком без машини є т. зв. охоронний парасоль, якого уживають ті, що їздять бальонами, щоби в разі випадку могли безпечно спустити ся на землю. Є се великий парасоль на сильнім дрючку. Вискакуючи з бальона держать ся його в руках в гору, а воздух повні втискає ся під полотно і отвирає парасоль звільна. Чим більше отворить ся парасоль тим повільнійше він спадає. Длятого чоловік, що держить ся того парасоля, зовсім безпечно дістане ся на землю.

Крім того будували ще инші літаки без машин, на яких спускали ся з веж і високих гір на землю. Німецкий інжинер Лілієнталь зладив був велику площу в виді пари крил, брав ті крила по під пахи і скакав з ними з гори, або з веж.

Лілієнталь відбув щасливо щось звиш 2000 летів, аж одного разу повіяв непередвиджений вітер з боку, літак перевернув ся, Лілієнталь впав і потовк ся так тяжко, що скоро помер. Було се 1895 р.

Але його смерть не відстрашила нікого від дальших проб. Двох Американців, братя Райти, збудували собі инший літак 1908 р. Їх літак складав ся з двох площ; був подібний до скрині, з якої лишили ся тільки оба дна, а всі инші стіни заступлено кількома дротами. Той що літав, клав ся в відповіднім місци на долішнє дно на живіт і так міг кермувати кидаючи ногами на всї сторони.

Літаки з моторами.

Братя Райти прийшли на ту думку, щоби до літаків причіпити машину. Пропелер мав бути подібний до бальонового, отже складав ся з одної або більше шруб. 1903 р. збудували вони перший моторовий літак і літали так знаменито, що протягом короткого часу здобули собі европейську славу.

Ми вже згадували, що є два роди літаків: одноповерхові і двоповерхові. До найвизначнійших одноповерховців належить літак Сантоса Дюмента, знаний з того, що є зі всїх найлекший, бо важить всього 70 кільоґрамів. Знаний є також літак Француза Лятама, яким він пустив ся перший раз летіти понад море, а саме понад канал Ляманш, що відділює Анґлію від Франції. Одначе та подорож не вдала ся, бо Лятам впав в море і скупав ся; помимо того не стратив він голови ні гумору, тільки сів собі на верху свого літака і закуривши папіроску ждав на ратунковий корабель.

Першу вдатну подорож понад море відбув Француз Блеріо, 25 липня 1909 року, який забажав випередити Лятама.

Нині є розповсюднені найбільше літаки Блеріо. Він працював нат ними довгі літа і безнастанно їх улучшував. При своїх злетах потовк ся він нераз порядно, а минувшого року (1910) доправив собі в Константинополі так, що мало не виїхав на тамтой сьвіт. Його житє дає нам найліпший доказ, що тільки витревалість веде до цїли. Коли-б Блеріо був знеохочував ся зараз по першій пригоді, то нині справа літаня машинами не стояла би так високо.

Літаком Блеріо пописували ся ріжні воздухоплавці по всїх більших містах Европи.

З двоповерховців знані є літаки Райтів і літаки типу Фармена, Поляна, Фербера і инших.

Годі тут описувати кождий літак з осібна або хоч би вичисляти всї типи. Спис був би все недокладний, бо кождий день приносить звістки про нові здобутки на тім поли. Можемо тільки загально сказати, що стоїмо на передодні великих переворотів і новостий в способах комунікації (переношеня ся з місця на місце).

Закінчене.

Хто читає часописи і стрічає там майже що дня нотатки про ріжні пригоди воздухоплавців, тому певно прийде на думку, чи люди не мають нічого ліпшого до діла, як тільки розбивати ся кудись і наражувати ся на нехибну смерть. Та ми дуже добре знаємо, що без праці і наражуваня на небезпеки неможливві ніякі здобутки. Хто хоче їсти, мусить працювати, хто хоче слави і виголи, мусить добре подбати о неї.

Старинні Греки мають чудовий переказ про Прометея, який вкрав був богам з їх гори, Олімпу, огонь і приніс його людям на землю. За те покарали його боги так, що прикували його до скал в кавказких горах, і посилали що дня орла, який розривав йому тіло і з поміжи ребер видирав печінку.

Хочуть люди мати вигідні способи до переношеня ся з місця на місце, мусять здобувати собі їх великим трудом, великим надладом сил і наражуванєм свого житя.

Отсей переказ говорить нам, що природа не дає собі безкарно видирати тайн з її лона. Історія лїкарської штуки вчить, кілько то здорових і хорих людий позбавили лїкарі житя, заки відкрили причину одної якої небудь недуги, та навчили ся її лїчити. Але кожда похибка, кождий нещасний припадок, не лишав ся без слїду, тільки показував грядущим поколїням, чого ті мають встерігати ся.

Подібно є і з штукою людського лету. Природа закрила тайною лет птиць і комах. Чоловік зважив ся видерти їй ту тайну. За те карає його природа так, що кождий новий поступ воздухоплавства мусить смільчак відпокутувати житєм або здоровлєм. Смерть кождого воздухоплавця не то, що не відстрашує людий від дальших проб, але додає їм ще більшого завзятя і вчить осторожности.

Памятаймо се і цінім тих смільчаків-воздухоплавців як героїв, що хочуть дати людям в руки один з найбільших здобутків, — опановане воздуха.

Нові книжки і видання.

Рідний Край. Часопись лїтературна і громадська, з малюнками. Виходить у Київі двічі на місяць. Річна передплата виносить 4 рублї. Адреса Адміністрації: Київ, Благовіщенська ул. ч. 101. — **Зміст** ч. 4 (за лютий 1912): Український національний скарб. — „Як до тебе раненько в віконце", вірш Л. Волошки. — „Малюнки Т. Шевченка" (біблїоґрафічна замітка), К—ч. — Сусідки, опов. Людмили Маркович. — Е. Гребінка і його час. — Сьвяткування памяти Т. Шевченка. — Сміховина з життя. — **Малюнки:** Три знимки з картин, що були на київській виставі 1911 р.

Молода Україна. Часопись для дітей старшого й меншого віку. (Додаток до „Рідного Краю"). Виходить у Київі. Благовіщенська ул. ч. 101. — **Зміст** ч. 3. (за март 1912): Перші крашанки, волинська народна приповість, переказала віршом Олена Пчілка. — Великдень, вірш Ф. Полтавця. — Про те, як Петро Петрович „Золоте пірячко" з Квочкою-Кукуріковною та Котиком-буркотиком на село мандрували, опов. Одарки Романової. — Світознання: Під гарячим сонцем, Бабусї. — Свинка-скринька (казочка Андерсенова), переклала О. К. — Великодні жарти. — Сміховина. — Весняні квіти, вірш К-ча. — Загадки й відгадки. — В тексті находить ся 8 малюнків.

Прапор. Орґан українського народнього учительства в Галичині. Виходить в Коломиї тричі на місяць. Річна передплата 2 доляри. Видає: „Видавнича Спілка учительська" в Коломиї. Адреса Редакції і Адміністрації: Коломия, фах почтовий № 3. — **Зміст** ч. 11 (з дня 15. цьвітня 1912): Кріпости нашої неволї. Наші справи в державній раді. За українську шкільну раду. З приводу недалеких загальних зборів тов. „Взаїмна Поміч гал. і буков. учителів". Довбня: Наші наболілі кривди. Ще один духовний доноцик. В. Різниченко: Декілька слів про потребу української середної школи на російській Україні. З наших орґанізацій. Оголошеня.

Твори Олекси Стороженка. Руська Письменність VIII. Видане тов. „Просьвіта". У Львові, 1911. Сторін 592. Ціна оправного примірника 1 К 60 с., в красшій оправі 2 К. — **Зміст:** Олекса Стороженко, житєпись, з портретом письменника. — **А. Оповіданя.** І. Оповіданя гумористичні: 1. Вуси. 2. Голка. 3. Не в добрий час. II. Приказки і казки: 4. Се така баба, що чорт їй на махових вилах чоботи оддавав. 5. Вчи лїнивого не молотом, а голодом. 6. Не впусти рака з рота. 7. Два брати. 8. Лучше нехай буде злий, ніж дурний. 9. Розумний бреше, щоб правди добути. 10. Дурень. 11. Жонатий чорт. 12. Скарб. 13. Три сестри. 14. Вивів дядька на сухеньке. III. Оповіданя з переказів людових: 15. Закоханий чорт. 16. Сужена. 17. Чортова корчма. 18. Мірошник. IV. Оповіданя з переказів історичних: 19. Матусині благословення. 20. Межигорський дід. 21. Кіндрат Бубненко-Швидкий. 22. Прокіп Іванович. 23. Дорош. 24. Споминки про Микиту Леонтійовича Коржа. V. Оповіданя леґендарно-історичні: 25. Марко Проклятий. — **Б. Инші твори:** І. Гаркуша, драматичні картини. II. Вірші: 1. Кури та собака. 2. Чоловік та жито. 3. Україна. — Приписки.

Житє. Написав Гнат Хоткевич. Видавництво Товариства „Просьвіта" у Львові. Коштом і заходом Тов. „Просьвіта". У Львові, 1912. Сторін 40. Ціна 30 сот. — **Зміст:** Житє: І. Умови житя. II. Витревалість житя. III. Самокалїчене живих орґанізмів. IV. Живі істоти, що скулюють ся в клубок. V. Значінє простору в житю водних животин. VI. Значінє тягару в будові тїла живих орґанізмів. Симбіоз. — Сю вельми цікаву книжечку прикрашує 22 ілюстрацій, що пояснюють значінє тексту.

КОНКУРС.

Супроти недостачі відповідної лектури для нашої молодежи розписує отсим Виділ Руського товариства педаґоґічного у Львові (ул. Мохнацкого ч. 12) конкурс на оповіданя і повісти, поезії, драми, комедийкі, казки, описи подорожий, популярно-наукові розвідки і т. п. і просить їх присилати по змозї як найскорше або на адрес виділу або прямо на адрес голови видавничої Комісії товариства Дра Остапа Макарушка (ул. Мохнацкого 12). Пожадані є передовсім ориґінальні твори, що будуть ремунеровані по 60 Корон (виїмково і висше) від аркуша друку (мала вісїмка), але будуть приймати ся й добрі переклади з европейських літератур — гонорар за них після умови. Особливу увагу звертає ся на недостачу у нас історичних оповідань і повістий, патріотичних поезій і сьпіванок для молодежи. Прото виділ товариства видав би радо збірник декламаций і збірник пісень з нотами.

Свої твори могуть автори присилати колинебудь, не вяжучись ніяким речинцем, однак добре би було випечатати деякі твори як найскорше, щоби вже сего року могли послужити на премії для шкільної молодежи. Однак звертає ся увагу, що мірилом вартости творів не має бути питанє, чи який твір узискає одобренє Ради шк. кр. на премії для молодежи, чи ні, тільки питанє, чи він справді буде цінним для неї духовим кормом. Обєм твору може бути довільний.

За Головний Виділ Руського Товариства Педаґоґічного у Львові:
о. Тит Войнаровський, голова,
Константина Малицька, секретарка.

Лікарські поради.

Раз запитав хтось лікаря: „Яка є ціль і конець штуки лічення?" Лікар відповів: „Ціль і конець штуки лічення є захованє здоровля нашого і наших приятелів, і перенесенє хороб на наших в[...]огів".

Один хорий прийшов до лікаря просити його о лікарство на простуду. Лікар сказав: „З'їдж трохи терня". Хорий виймив уловець і папір і сказав: „Прошу вас, пане доктор, повторіть еще раз, що маю робити, нехай собі запишу". Лікар сказав: „З'їдж трохи терня і чвертку хмелю". Хорий сказав: „Ви, пане доктор, перед тим нічого не згадували про хміль". Лікар відповів: „Ні, я не казав, бо я не знав аж до тої хвилї, що ти є осел".

Один автор сказав до дотепного лікаря: „Я перестудив собі кіньчики волося і мій живіт чорніє". Лікар сказав до него: „Обголи собі голову і бороду, а певно більше не перестудиш кіньчиків свого волося, а що до того, що твій живіт чорніє, то помалюй його на сино".

Одного лікаря запитали: „Коли повинен чоловік їсти?" А він відповів: „Той, що має що їсти, нехай їсть, коли є голодний, а той, що немає що їсти, нехай їсть, коли знайде що до їдженя".

Чоловік був хорий на жолудок і просив лікаря, щоби йому дав медицину. Лікар запитав ся, з чого болить його жолудок. Хорий відповів: „Я з'їв припалений хліб". Лікар сказав до него: „Запусти собі очи антимоном або чим иньшим, що скріпило би твій зір". Хорий на се відповів: „Я не хочу лікарства на мої очи, але для мого жолудка". „Я знаю се", сказав лікар, „але я кажу тобі запусти собі чимось очи, що скріпило би твій зір, щобись бачив хліб, коли він опалений і не їв його".

Олин маляр покинув своє знанє і став лікарем. Коли його запитали, чому він так зробив, він сказав: „Коли я зробив помилку малюючи образ, люди сейчас достерігали се очима, але єсли я зроблю помилку в лїченю, то земля се закриє".

Позір Родимці з Ню Йорку і околиці!

Заходом Товариства „Нюйорський Боян"

відограє

Аматорський Кружок „Товариства Українських Соколів"
з Джерзи Сіти, Н. Дж.

В СУБОТУ, ДНЯ 11-го МАЯ 1912 р.

в **ARLINGTON HALL, 19—23 ST. MARK'S PLACE, (8th STREET),**
(межи 2-ою а 3-ою Евню)

в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

народну оперету в двох діях а трох відслонах

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА"

ОСОБИ:

Наталка, українська дівчина	п-ні М. Милянович
Горпина Терпилиха, її мати	п-ні Т. Гаврилів
Петро, любовник Наталки	п. П. Гаврилів
Микола, дальший свояк Терпилихи	п. Т. Пацала
Тетерваковський, возний, жених Наталки	п. А. Шостак
Макогоненко, сільський виборний	п. М. Микитишин

Режісер: **А Шостак.** Діріґент хорів: **О. Стетневич.**
Оркестра: **Павла Келичави.** Характеризатор: **М. Угорчак.**

ПОЧАТОК ПРЕДСТАВЛЕНЯ ТОЧНО О ГОДИНІ 8-ій ВЕЧЕРОМ.

Ціни місць: Крісло І-рядне 75 ц., ІІ-рядне 50 ц., ІІІ-рядне 35 ц., місця стоячі 25 ц.

По представленю величавий БАЛЬ.

На се представленє і бал запрошує ся всіх Русинів і Русинок з Ню Йорку, Джерзи Сіти, Бруклина і других околичних місцевостий, а за добру і веселу забаву ручить

КОМІТЕТ.

R. J. GLICK Агент асекурацийний від огня

Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING (15—30)

SHAMOKIN, PA.

Михайло Угорчак, NEW YORK CITY. 276 First Ave. cor. 16

РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР,

випозичає ріжні українські і инші костюми на представленя і характеризує по низьких цінах. Замовленя приймає що найменше на 8 днів перед представленем.

РОБОТА! Кілько літ вже працюєш так тяжко під басом? Чи думав ти коли над тим, що кождої хвилі можеш бути покалїченим, і хто тебе на старість догляне? Житє в містах чим раз дорожше а пейда все та сама а часами і меньша. Що будеш робити, коли постарієш ся, і тебе викинуть з роботи? Тепер як раз час над тим подумати. Коли ти сам свою долю не поправиш, то хто иньший непоправить тобі єї напевно. Купи фарму в Руській кольонії; земля мати не дасть погибати. Земля дуже добра і можна єї купити на легку сплату. Четверту часть платить ся при купні а решту на річну сплату через 5 літ. Акер коштує від 10 до 25 долярів. Приїдь до нашого офісу на 21. мая с. р. під адресою:

M. Shawala & Co., 1434 W. Chicago ave., Chicago, Ill.,

або напиши сейчас про близші поясненя.

Більше як сто Руських господарів з'їде ся тут до нас на той день і всї разом поїдемо на кольонію Руських фармерів в Мішіґен. З листів не богато можна знати, бо то треба своїми очима побачити, а тоді напевно пізнаєш, що вже ліпшої землї неможна знайти за ту ціну.

Кождий, хто думає до нас приїхати на 21. мая, нехай напише пару слів кілька день перед виїздом, щоб ми знали кілько возів замовити до стації.

Остаємось з поважанєм

M. Shawala & Co., 1434 W. Chicago ave., Chicago, Ill.

Уважайте Земляки.

Коли Ви неправно переслїдувані, коли Ви через вину босів або їх представителїв вістали покалїчені, коли від Вас під грозьбою вимагають неправних річий, коли хочете зискати своє право, яке конституція сеї великої републики Вам ґарантує і у всїх клопотах звертайтесь до мене, заприсяглого адвоката станового під адресою, яку подаю при кінци. (А не до тих, що оголошують свої офіси а невласні назвиска, бо такі не суть адвокатами, тілько користають з нагоди Вашого незнаня ріжниці поміж канцелярією а адвокатом. а ріжниця є така, як викинений старий кабат ґенерала а комендеруючий ґенерал. Вони представляють ся Вам яко адвокати, Ви спускаєтесь на се, їм вірите і віддаєте остатний гріш). Години безплатної поради що дня від 7-ої до 9-ої години вечер а для вигоди робітників в неділю від 1-ої до 3-ої години пополудни.

JOSEPH HELLER, Adwokat i Notar, 124 Essex Str., New York, N. Y.

1	2	3
4	5	6
7	8	9

Даром $100

Розмістіть повисші числа в порожних квадратиках в той спосіб, щоби вони творили при зчисленю так в долину як і поперек разом 15. Всїм тим, котрі дадуть трафні відповіди дамо кредитовий сертифікат на $100, котрі зачислимо як вплату при купні одного лота в місті Патерсон, Н. Дж., положенего кілька миль від Ню Йорку. Там є звиш 1000 фабрик. Лот коштує $200, так що заплатите лиш $100 на сплату по 5 долярів місячно.

Відповіди посилайте до:

PATERSON CITY REALTY CO.
302 Broadway, Dep. 7, New York City.

Потреба Робітників!

Потребуємо аґентів в ріжних частях Сполучених Держав і Канади до спродаваня наших золотих, срібних і ніклевих годинників і ланцушків ріжного виробу, — майнерам, фармерам, фабричним робітникам і др., на дуже легкі сплати $1.00 або $2.00 місячно. Платимо вдовольняючі тижневі платні. Напишіть яке Ваше теперішне заняте і яку получаєте платню. Тільки чесні і тверезі можуть голосити сь до нас о заняте.

NORTH AMERICAN SALES CO.
Box 954, Dept. 182, New York.

Петро Ярема

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає кèричі на весїля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave. A., NEW YORK, N.Y.
Телефон: Orchard 2568.

Прищі, вугри, короста,

плями а також всякого рода викиди на лици тїлї, щезають раз на все від пастильок „AKNOL". Є то внутрішне средство, очищуюче кров зовсїм в дуже коротнім часї, а як відомо всї оприщеня і з'огидженя тїла походять з нечистоти крови. Не порівнуйте наших пастильок з мастями, котрі приносять поміч лише хвилево. Пастильки „Aknol" увільнять Вас раз на все — на цїле житє — від поганих прищів, корости і иних плям. Тисячі подяк, тисячі похвальних листів, тисячі вдоволених костумерів можемо представити кождої хвилї. Але се не вистарчить, о доброті пастильок „Aknol" треба самому переконати ся. Звернемо гроші що до цента если Вам не поможуть! Длячогож ходити з прищами та з'огидженим лицем. Пощо бути посьміховиском? Пришліть $1.50 а ми сейчас вишлемо 100 пастильок „Aknol" якраз тілько, кілько Вам потреба до очищеня Вашої крови. Не відкладайте сего на завтра. Вложіть сейчас $1.50 до коверти і вишліть реджістровано на адресу:

„Aknol Remedy Co.", Dpt. B.
330 E. 15th Str., New York, N. Y.

Попит за ними не має стриму.

Мішанина турецьких тютюнів, з якої виробляє ся ті цигаретки, робить їх приятними для всякого. Звичайно такий знаменитий запах мають лишень дорогі цигаретки а для многих вони суть недоступні. Але сї умовини ми змінили, бо числимо на знатоків і критиків тютюну поміж нашими курцями і тому поручаємо рідких прикмет

Zira Cigarettes

5c for 10

Усї доброї прикмети мішанини турецького тютюну та його запах посідають ZIRA циґаретки — а усї злі прикмети усунено.

Добрі, пахучі, лаґідні.

Сї циґаретки мають знаменитий, мягкий аромат і вдоволюють найвибагливійшого курця. Президент Злучених Держав не курить ліпших папіросів як ви, коли купите ZIRA циґаретки.

Се було нашим трафним вибором, о много разів щасливійшим як всї другі случаї, що ми ужили сей рід тютюну до цигареток які можемо продавати по 10 за 5 цнт.

Чудові несподіванки з шовку можна найти в кождій пачці ZIRA циґареток, як портрети артистов, цьвітів і птахів. Складайте сї чуда з шовку! Принадні обрусики о артистичних взорах і вибагливої краси дадуть ся зробити з них.

ПРОДАЄСЬ ПО ВСЇХ СКЛЕПАХ.
КУПІТЬ ПАЧКУ ДНЕСЬ. — СПРОБУЙТЕ ОДНУ. —
ПЕРЕСЬВІДЧІТЬ СЯ ОСОБИСТО.

P. LORILLARD COMPANY D109

ПОЗІР! ПОЗІР!

усї ті, що змінюють свої адреси.

Експедиція нашої часописи просить усїх тих Вп. Родимців, читачів нашої часописи, які змінюють місце свого побуту чи помешканя, повідомлювати про се адміністрацію „Свободи" після поданого понизше взірця:

Член відділу Р. Н. Союза ч. ....

Імя і назвиско моє звучить ....
....

Моя стара адреса звучить ....
....

Прошу посилати „Свободу" на нову адресу, яка звучить ....
....

Просимо затямити собі сей взірець і після того взірця зміняти, в разі потреби, свою адресу.

SVOBODA
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал $50.000.00.

Надвишка і нерозділені зиски $100.000.00.

Заснований 1864 року.

Провадить загальний банковий бизнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частий сьвіта. Позичає гроші на реальности. Депозита сего банку подвоїли ся протягом послїдних 5 літ і виносять тепер около **$500.000.00.**

Банк пересилає гроші через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Найвисше забезпеченє $100,000.00

НАЙНИЗШІ ЦЇНИ.

Читайте з увагою! Не дайте дурити ся аґентам крикливою і брехливою реклямою. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте цигана, чим він ручить і де його зарука? Відвічальний Агент і банкир складає заруку в державну касу. Заки повірите кому свій гріш, чи то до переховання, чи переслания до старого краю, попереду переконайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко запрацьований гріш.

Я вложив в державній касі як заруку для вас **СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.**

Тому тямте, що треба уникати непевних банкирів. До ваших послуг є старий, опитний Агент, який висилає 100 корон за $20.43, 200 корон за $40.85, 500 корон за $102.00, 1000 корон за $204.00. Продає шифкарти до Европи і до Америки, робить контракти, повновласти та полагоджує військові справи, а усе то робить

дешево, совісно і точно.

Пишіть по подробиці курсу і ціни шифкарт.
Відповідаю відворотною почтою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington St., New York. 23-48

НАЙНИЗШІ ЦЇНИ.

Найвисше забезпеченє $100,000.00

Льокуйте швидко Ваші ощадности на 80%. Не тратьте часу! — Загадка суми 105.

Відгадайте сю загадку через поміщене чисел від 31 до 39 в кождім кваратику в такий спосіб, щоби ті числа додані до себе з кождого боку дали суму 105. Жадне число не може бути уміщене 2 рази.

Витніть сю відгадку і зашліть її, або принесіть до нашого офісу, а ми дамо Вам кредитовий чек на $100, які будуть уважати ся частиною першої рати на гарні лоти, що їх можете вибрати з нашої посілости.

Згадані лота, які ми по дешевій ціні і на вигідні сплати, находять в границях 5 центової їзди від міста Патерсон і Пассаік, а 11 центової від Ню Йорку Наші лоти положені близько тисячів великих фабрик, і в короткім час підскочуть значно в ціні і тому ми певні, що вложені Вами в сї лоти гроші піднесуть ся що найменше о 80 процент.

Ми збудуємо Вам дім за дешеву ціну і на маленькі сплати, хочби Ви навіть не виплатили ще своїх лотів, а се суть такі догідности, яких не дасть Вам ніяка инша компанія. Се буде велика користь для тих людий, що бажають жити за містом, а рівночасно дістати ся до праці за малу оплату.

Не тратьте часу! Купуйте зараз коли хочете зробити добрий вклад із своїх ощадностий, а зараз з ним затямте ріжницю між льокацією своїх гроший в банках и в лотах. Яку ґарантію дає Вам банк за ульоковані гроші? **Абсолютно ніяку!** Ми даємо Вам забезпечаючу полїсу; банки дають Вам більше як 4 процент, а з такими маленькими відсотками Ви ніколи не зможете поправити своєї долі і через те не будете ніколи богаті. Кілько то власттелїв реальностий зробили щастє через добру продаж кусника землї у відповіднім часї. Вкінци ще одно: коли Вам лишає ся щонебудь із щоденних видатків, Ви уміщуєте се в банку; але як маєте до заплаченя довг, мусите щадити, щоб сей довг сплатити як найскорше, а поступаючи в такий спосіб, маєте подвійну користь.

Повторяємо: не марнуйте часу, відвідайте нас, або напишіть до нашої компанії по близші інформації, а коли Ваша відгадка є влучна, ми не тільно допоможемо Вам першою ратою $100, але возьмемо Вас ще на місце, щоби Ви могли вибрати собі відповідні лоти. Ціни сих лотів від $175 в гору. Рати, як ми вже зазначили висше, суть незвичайно догідні.

Правила для учасників в контесті.

1) Відгадка має бути вислана до нас в протягу 15 днїв. 2) Ми не дамо більше ніж один кредитовий цертифікат одній і тій самій особі. 3) Не даємо ніяких премій малолїткам.

Жадайте або появіть ся по близші інформації до:

HOME ASSOCIATES, 63 Park Row, Room 1012—1013, New York, N. Y.

--Григорій-- Кунашевський Член Р. Н. Союза.

ТАНА ПРОДАЖА ШИФКАРТ.

ТЕЛЕФОН: Nr. 887. Orchard.

ОДИНОКА РУСЬКА АГЕНЦІЯ ШИФКАРТОВА В НЮ ЙОРКУ.

ВАЖНЕ! По причині конкуренції між лініями, можете від нас відїхати до Старого Краю найменшим коштом на добрих, поспішних шифах на Гамбурґ, Бремен, Ротердам і Антверпен.

Жлючим подальше від Ню Йорку, завчасу замовляємо місця на шифах, як і наші аґенти встрічають пасажирів на стаціях (depot) в Ню Йорку. Ми стараємо ся о вигоду пасажирів, як також і про їх баґажі і нічліг.

ВИСИЛАЮ ГРОШІ ДО ВСІХ ЧАСТИЙ СЬВІТА, скоро, точно і тано. Міняю гроші на старокраєві, на американські після найнизшого курсу.

КРАЯНИ! По що йти до чужих, котрі Вас не розуміють, коли можете удати ся до добре знаного, авторизованого аґента і високо кавціонованої Руської Аґенції в Ню Йорку. Хто має замір їхати до старого краю, або спровадити кого до Америки, нехай удасть ся до мене, я всім ручу за найлїпшу услугу. Прошу Пов. Членів Р. Н. Союза звернути на се увагу.

Удавайте ся особисто, листовно або по телефону до:

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

КУРЕНЄ ЧИСТОГО ТЮТЮНУ.

BULL DURHAM НАЙЛЇПШИЙ З УСІХ ТЮТЮНІВ.

Чистість тютюну, його богатий, природний запах і инші визначні прикмети зробили його широкозвісним для тисячів курців, що любують ся в куреню славного Bull Durham.

Bull Durham знаний всім курцям від 50-ти літ. Під пору жаден инший сорт тютюну не має такого широкого попиту, як Bull Durham. Протягом послїдного року продано сего тютюну поверх 352 мілїонів пачок.

Bull Durham є роблений з вибраних листків ясно золотистого тютюну Вірджінії і Норт Каролайни. Bull Durham продає ся у вигідних муслїнових мішочках, по 5 центів за кождий мішочок. До кождого мішочка додаєть ся спору скількість циґаретових бібулок. Купіть собі один мішочок Bull Durham на спробунок, а будете певно вдоволені.

Правдивий

„BULL" DURHAM

ЄСТЬ ЗАГАЛЬНО УЖИВАНИМ ТЮТЮНОМ ДО ЛЮЛЬКИ І НА ЦИГАРЕТИ. МОЖЕТЕ СКРУТИТИ СОРОК ЦИГАРЕТОК З ТЮТЮНУ, НАХОДЯЧОГО СЯ В ОДНІМ 5-ЦЕНТОВІМ ПОЛОТНЯНІМ МІШОЧКУ. „БУЛ ДОРГЕМ" ТЮТЮН ДО КУРЕНЯ В ПОЛОТНЯНІМ МІШОЧКУ МОЖНА ДІСТАТИ УСЮДИ ЗА 5 ЦЕНТІВ.

Пачка цигаретових паперців дає ся даром.

BLACKWELLS DURHAM TOBACCO COMPANY STOCK OWNED BY THE AMERICAN TOBACCO COMPANY.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та пічніть складати свої ощадности в стейтовім Банку на розї вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо **КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ** на найлїпші лінії, а **ГРОШІ** до краю висилаємо по почтовім курсі.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK

COR. 14th & CARSON STS.,

South Side Pittsburg, Pa.

Н. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас., Ол. Бучак, уряди. банк.

ЖІНКИ! Учіть ся акушерії в нашій школї або у себе вдома. Наука в російській або польській мові. Станьте ся независимими. Наука треває 3 місяції; по її скінченю видаємо диплом. Адресувати:

Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery, 229 E. 14th Street, New York, N. Y.

Ш. з 17 камінями

желїзничий годинник

для мущин

і жінок, накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґаранцією на 20 лїт, подвійні куверти красно вирізані. Ходить безусловно точно на спеціяльно зроблений для людей, котрі роблять при желїзницях, і ґарантує ся на 20 лїт. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за послїплатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, з тим прівилейом, що кождий може його оглянути, і єсли ему не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочений ланьцушок з дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO

1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

Російсько-Американська Лінія

Найгарнїйші, найбільші і найскорші пароходи, удержуючі правильний пасажирський рух поміж Росією і Америкою без пересїданя у ніякій посередній пристани.

Нові, двошрубові пасажирські кораблї „ЦАР", „КУРСК", „РОСІЯ".

До Ротердаму 8 днів, до Лїбави 11 днів.

$33.00 —	III кляса	— $35.00
$48.00 —	II кляса	— $50.00
$65.00 —	I кляса	— $75.00

Найблизший відїзд кораблїв з Ню Йорку:

„КУРСК" 4 го мая — „БІРМА" 18-го мая.

„ЛИТУАНІЯ" — 1-го червня 1912

По близші подробиці просить ся звертати до наших аґентів або до ґенерального заступництва:

A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY NEW YORK, N. Y

Перворядне Заведене Фотоґрафічне.

Виконуємо фотоґрафі шлюбні, ґруп, товариств, дітий приступаючих до причастія як також фотоґрафічні знимки на банкетах і пирах, відповідно до замовленя.

За артистичне викінчене фотоґрафій ручить

B. BRAWER,

властитель

87 Ave A., New York.

Д-ра RICHTERA

PAIN-EXPELLER.

Д-ра RICHTERA ВСЕСИЛЬНИЙ ВНІШНИЙ СЕРЕДНИК ПОВИНЕН БУТИ В МЕДИЧНІЙ ШАФЦІ КОЖДОЇ ФАМІЛІЇ.

Він проганяє ревматизм, подаґру, біль в бедрах та в клубових суставах і невральґію.

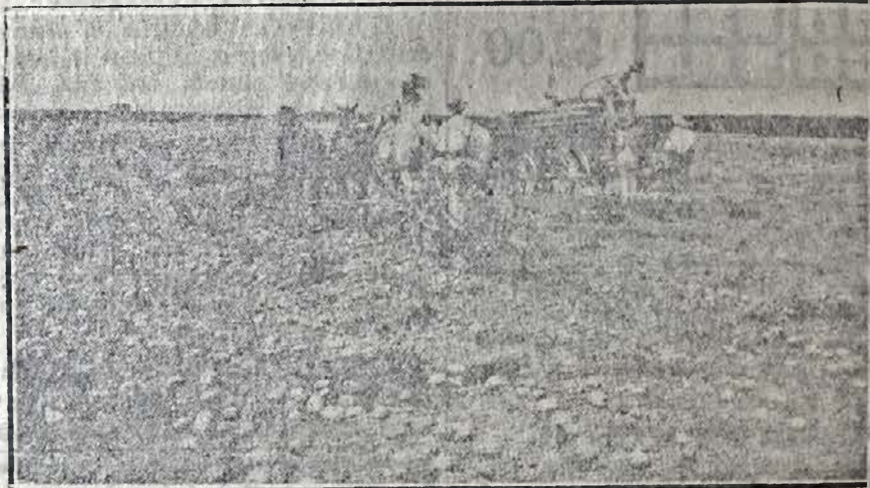
Усуває швидко всї болї та затвердїлости суставів і мяснів. Знаменитий на вивихненя, хромість і стовченя.

Скорий лік на простуду, інфлюенцу, біль горла, затамоване віддиху або тяжке віддиханє.

Не дайте ся ошукати. Правдивий находить ся в представленім тут пуделку. По 25 центів і по 50 центів фляшчина в аптиках.

F. Ad. Richter & Co.

American House, 74—80 Washington Str., NEW YORK, N. Y.

Копанє бараболь на фармі в сусїдстві Bridgeton.

Що то значить West Millville, N. J.?

Родимці! Не один з Вас читає оголошенє „The European Colonization Co.", 441 Drexel Bldg. Philadelphia, Pa., і думає, що то може бути за Вест Мілвіл? Чи там дійсно єсть так, як в оголошеню пишуть? Чи якби там закупив пять або десять акрову фарму, поліпшив би свою долю; чи лїпше би бути своїм басом, чи лїпше мати свій нусник землї, свою хату, своє молоко, свої кури, свої яйці, свої бараболї, свою капусту, своє мясо, а дотого і здорове повітре? Родимці! Ми в оголошеню нічо більше не пишемо, як лише правду. Около 50 родин зі всїх сторін Америки повірили нашому оголошеню і прибули звидїти нашу руську кольонїю, і не на дармо. По збаданю кождий з них закупив, і не один з них нам сказав: а деж вже можна знайти лїпше, де можна знайти другу кольонїю, щоб до неї заїхати за $1.32 в обі сторони, з великої мілїонової Філяделфії, і ще до того йдуть трени з Філяделфії до Мілвіл і з Мілвіл до Філяделфії що години; де католицькі церкви на місци, де школи висші і низші, де фабрики зі всїх сторін дивлять ся на кольонїю, де рівнина, де земля суха, без каміня, де що посадите посієте всьо Вам ся уродить, де Вам акер землї може принести чистого доходу понад $200.00, де Ваші дїти можуть вам дати велику поміч, можуть робити в тутейших фабриках, а самим робити на пять або десять акровій фармі. Родимці, чи то не добра для Вас спосібність? Чи то не добре Вам перенести ся до Вест Мілвіл і бути незалежним від нїкого, чути ся вільним, веселим як в старім краю? Отже хто такого хоче, нехай спішить зани добра нагода, бо від 15. мая буде ціна землї підвисшена. Теперішна ціна: пять акрів землї коштує $250.00 в другім бльоку; при головній дорозї, що йде до Мілвіл та Бріджтон, коштує $300.00. На пять акрів треба дати готівки найменше $100.00, а решту можна сплачувати малими місячними ратами. Дім о чотирох кімнатах можна побудувати від $275.00 і його також можна дістати на сплати.

Повисше споминає ся завше про місто Бріджтон. А що то за Бріджтон? Бріджтон є віддалене від кольонїзаційної землї не цїлих 6 миль, і єсть 8-мим з ряду портовим містом в Злуч. Державах; має повисше 54 фабрик ріжних виробів. Родимці! Не тратьте такої доброї спосібности, лише прилучіть ся до тих 50 родин, котрі до тепер у нас закупили землю, а побудуємо велике, богате і красне руське місто.

Можете приїжджати кождого дня і оглянути сю землю, або пишіть по руськи з повним довірєм.

В нашім бюрі занимають уряди Русини.

The European Colonization Co.

441 Drexel Bldg, 5th & Chestnut Sts., Philadelphia, Pa.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ ДО Р. Н. С. В МІСЯЦЮ МАРЦЮ 1912.

В. 1. Кулянда Филип, Альбертинас Казімір.
В. 7. О. І. Волощук.
В. 8. Ґураль Іван.
В. 14. Демянчик Михаїл.
В. 37. Антонів Петро.
В. 42. Ґодлік Лука, Білак Дм., Курґан Францішек, Скочиляс Андрій, Зінків Петро, Русиняк Ант., Войтович Тимко.
В. 43. Гаврап Гриць.
В. 47. Цап Адам.
В. 49. Мешновецький Броніслав.
В. 52. Ваврішин Ілія, Бабяк Михайло, Лицьо Михайло.
В. 53. Бак Михаїл.
В. 56. Сенкевич Едвард.
В. 57. Галапин Михаїл.
В. 61. Шміґельський Валент.
В. 70. Новак Ілько.
В. 76. Горішний Йосиф.
В. 82. Напованець Дмитро.
В. 98. Ющак Гринько.
В. 104. Пацканик Теодор.
В. 105. Шмілик М., Гладьо Н., Матіш Себестіян.
В. 108. Буґель Іван.
В. 117. Білінський Володимир.
В. 120. Шановний Стефан, Войтов Яшко, Коздровський Юзко.
В. 121. Шептак Іван.
В. 124. Перун Михайло.
В. 127. Когут Филип.
В. 130. Палівода Захар., Маркевич Іван, Копцян Іґнац.
В. 132. Петрас Андрій.
В. 136. Бобак Іван.
В. 141. Добрянський Яцко.
В. 142. Блажей Ваверня.
В. 143. Шейка Василь.
В. 154. Дяк Михайло.
В. 155. Шляхетка Михайло, Марків Андрій, Семинський Василь.
В. 158. Фицик Іґнатий, Назарук Іван.
В. 163. Согуйко Марія, Стрековська Лїолія, Дмитраш Анна, Станько Марія, Товаришка Катерина, Бреґін Марта.
В. 165. Буньо Николай.
В. 168. Форемний Михайло, Тельвах Іван, Гелета Михайло.
В. 170. Литвинюк Іван, Костинин Іван, Микитишин Іван, Качмарик Андр., Андрусишин Іван, Малаховський Іван, Мазур Василь, Мандра Іван.
В. 175. Тарновський Іван.
В. 179. Вівчаровський Іван, Гурий Григорій.
В. 180. Лєвандовський Віцентий, Яхимович Юліян.
В. 182. Стець Василь, Шимін Марія
В. 185. Ваник Іван, Іванцьо Василь.
В. 187. Війтик Гаврило.
В. 188. Лавер Вас., Кость Андрій.
В. 190. Бурда Теодор, Тимінський Адольф.
В. 193. Ґарґаш Іван.
В. 194 Когут Дмитро.
В. 198. Сайчук Андрій, Лисяк Григ., Медвідь Андрух, Кармеліта Мартин.
В. 199. Купчо Марія.
В. 207. Банашек Владислав.
В. 209. Сполович Михаїл.
В. 217. Білик Михаїл, Кісіль Іван, Станґрет Петро.
В. 219. Коник Гриць.
В. 220. Віщук Іван, Люс Іван.
В. 222. Славіцкий Матеяш.
В. 223. Глива Михаїл, Загородничий Стефан, Варий Николай.
В. 225. Іваськів Григорій.
В. 230. Войтович Іван.
В. 232. Кузьо Йосиф.
В. 248. Андрейчук Андрій, Стегніцкий Ілько, Слободзян Дмитро, Лукасевич Ілько.
В. 250. Роздай Ілько.
В. 255. Демко Михайло, Левінський Николай.
В. 268. Тлучек Іван.
В. 261. Чопко Борка.
В. 263. Лялик Василь.
В. 275. Варко Тереса.
В. 276. Жук Іван, Дмитрик Йосиф.
В. 277. Лешай Михайло.
В. 278. Феcканич Николай, Воляр Іван, Воляр Стефан, Кертичак Николай, Іванів Дмитро, Доня Николай, Мандзяк Матей, Бутрий Онуфрий, Федаш Юрий, Ковальчик Михайло, Мокван Стефан, Фріц Михайло, Марущак Роман, Кашалаба Йосиф, Бойко Григорий, Хміль Василь, Панчишин Кость, Маґера Василь, Соболовський Іван, Воловен Іван, Бойко Семен, Басараб Василь, Фіґель Микита, Смолин Павло, Бунт Іван.
В. 282. Гундух Теод., Пердута Мик.
В. 286 Конотка Михайло.
В. 289. Скирчак Андрій, Порада Василий, Бобер Ілько.
В. 292. Жук Павло, Мозола Іван, Поглод Николай.
В. 293. Костзо Анна.
В. 300. Павцьо Михайло, Дїхтяр Наталія.
В. 301. Галущак Антін, Харків Андрій, Леськів Ілько.
В. 304. Кропівник Кароль, Зубрицкий Василь, Думін Іван, Годованець Іван, Русин Федор, Метришак Николай, Метришак Павло.
В. 308. Матвій Іван, Петришин Олекса, Гудима Николай.
В. 310. Пірковська Марія, Кршшак Анна, Гріх Зузанна, Ґасара Марія.
В. 311. Юревич Іван, Грипик Антін, Щупка Марія.

Братство сьв. Василія Великого в Елизабет, Н. Дж.

В. 289. Ґриґа Вас., Судя Стеф., Мазурик Василь, Стемницкий Петро, Тхір Дмитро, Сьвітич Василь, Явиляк Андр., Магировський Мих., Баґрій Вас., Либа Сенько, Маґаровська Марія, Пирза Іван, Судя Павло, Пелещук Іван, Курява Стефан, Наповянець Мих., Марин Єт.

Бр. Сош. сьв. Духа в Акрон, Огайо.

В. 295. Фиюрчак Андрій, Гайовий Стефан, Кудера Олекса, Котович Лукаш, Буковський Томаш, Павловський, Войтів, Пачковський Адольф, Сивик Стефан, Мигаль Николай, Гайовий Роман, Лаврик Василий, Перуцький Антоній, Сивик Олекса, Перуцький Остафій.

Бр. сьв. Михаїла в Олвейн, Айова.

В. 303. Рудик Йосиф, Рудик Іван, Рудик Стефан, Бартнїк Іґнац, Рашковецький Ілько, Гуцул Никола, Гуцул Василь, Лукиник Юрко, Гуцул Лесь, Олексюк Стефан, Бащук Андрій, Бойчук Василь, Гуцул Лукин, Шидловський Антоній, Рапковецький Василь.

Бр. сьв. Отця Николая в Редінґ, Па.

В. 312. Кропа Николай, Ґац Іван, Ґац Йосиф, Затирач Єлко, Присташ Єлко, Гродза Михаїл, Борис Гнат, Лопоцкий Іван, Терефенко Павло, Долинський Николай, Барна Мих., Барна Мих., Барна Дмитро, Мєлничєк Лешко, Мєлник Стефан, Тарнавський Атанас, Кабала Францішек, Гасуляк Михайло.

Бр. Сош. сьв. Духа в Гейзелтон, Па.

В. 314. Стець Марія, Бурдащ Матрона, Прибиш Марія, Іванцьо Анна, Кундрак Марія, Бережняк Анна, Шпірко Параскевія, Желїнко Ліза, Сисак Анна, Піпас Гелена, Кочерга Марія, Лихвар Анна.

Сестриство Пр. Богородиці в Джерзи Сити, Н. Дж.

В. 315. Лабовська Анна, Микитишин Анастазія, Кічак А., Савка Юлія, Чайка Дорка, Ґербунка Теодозія, Сандович Дорка, Сьпівак Пелягія. Грабар Текля, Миляновик Марія, Павлик Ефрозія, Пиржавська Зофія, Щурко Марія.

Бр. сьв. Георгія в Рочестер, Н. Й.

В. 316. Залєцкий Николай, Попівний Николай, Крик Іван, Мурашко Николай, Кучмій Василь, Паснак Іван, Паньків Михаїл, Шурґот Данило, Шурґот Теодор, Гаврилів Михаїл, Ковтун Петро, Іваськевич Іван, Боднар Григ., Яцула Михаїл, Юган Василь, Дарофей Іван, Климців Дмитро, Федьків Василь, Бойко Михаїл.

Т. Лабовський,
гол. рекорд. секретар.

ПОЗІР! РУСИНИ! ПОЗІР!
Товариство „Боян" в Рочестер, Н. Й. устроює дня 11. мая театральне представлене
а по представленю кілька пісень з слїдуючою програмою.

Точно о годині 8. вечером розпічне ся представлене:

„НАСТОЯЩІ"

ОСОБИ:
Борович — Григорий Боднар
Боровчка — Катерина Куца
Остап — Василь Юган
Анна — Зофія Деркач
Лесько — Петро Туранський

По представленю відсьпіває мужеський хор: Гейже вільні козаки, мішаний хор: Не згасайте ясні зорі, Дівча в сїнях стояло, Ще не вмерла Україна і т. д.
Дірїґент хору Д. Добромиль.

По представленю і сьпівах забава з танцями.
Весь дохід на гр. кат. церков в Рочестер.
Просить ся о численну участь.
Вступ на галю 50 і 25 цнт.
За добру забаву ручить
Комітет.

ПІТСБУРГ, ПА.

Сьпівацьке Тов. „Боян" відограє театральне представлене
„СВАТАНЄ НА ГАНЧАРІВЦЇ",
народна оперета в 3-ох діях,
в недїлю, дня 12-го мая 1912,
в парафіяльній галї на 7-ій вулици Савт Сайт.
Початок точно о 7-ій годині вечером.

Особи:

Прокін Шкурат	п. П. Гриб
Одарка, його жена	п. М. Блага
Уляна, їх дочка	п. М. Костишок
Олексій, любовник	п. М. Сокольський
Кандзюба, зам. обиват	п. П. Самеон
Стецько, його син	п. Г. Варунок
Осип Скорик, салдат	п. Т. Усик
Тимош, обиватель	п. П. Самеон
Дружка 1-ша	п. П. Габор
Дружка 2-га	п. Т. Костишак
Дружка 3-та	п. М. Пастирчак

Дірїґент: А. Стиславський. — Режисер: Гр. Варунок.

Цїни місць: Крісло І-рядне $1.00; ІІ-рядне 50 цнт.; ІІІ-рядне 35 цнт.; місця стоячі 25 цнт.

Просить ся Поважаних Родимців місцевих як і околиці прийти на се представленє як найчисленнїйше. За добре введенє штуки ручить **Комітет.**

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8. Butler, Pa

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПОКВІТОВАНЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

No. 2244. RECEIPT $400.00 for Fourhundred Dollars, received by S. E. Evert as death benefit of Hryc Pawczo from the Little Russian National Union of America.
Granville, N. Y., date Apr. 1th 1912.
S. E. Evert.
Wittnesses:
L. M. Conant,
M. W. Hicks.
The Local Branch of The Little Russian National Union of America. No. 74.
Andrej Koszty, pres.,
Andrej Havrilka, secr.

No. 2284. RECEIPT $600.00 for Sixhundred Dollars, received by Austro-Hungarian Consulate, Pittsburg, Pa. as death benefit of Hryhory Koshewsky from the Little Russian National Union of America.
Pittsburg, Pa. date Apr. 18. 1912.
V. Suchanowski.
Wittnesses:
Frank Sitter.
Henry Hobek.
The Local Branch of The Little Russian National Union of America. No. 59.

No. 2285. RECEIPT $500.00 for Fivehundred Dollars, received by Mr. Emil Neuman, att.-in-fact. as death benefit of Anthony Tomko from The Little Russian National Union of America.
Wilkes-Barre, Pa. date 19th Apr. 1912.
Emil Neumann.
Wittnesses:
Alois Wawra.
The Local Branch of The Little Russian National Union of America. No. 7.

Ч. 2243 КВІТ $500.00 на пятьсот долярів, котрі п. Зузанна Павчо отримала як посмертну запомогу по мужу Грицю з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Granville, N. Y. дня 18 апріля 1912.
Зузанна Павчо.
Сьвідки:
Йосиф Томашевський,
Андрей Гаврилка.
Від місцевого Уряду Руськ. Народн. Союза в Америці. Відділ 74.
Андрей Коштин, предс.,
Андрей Гаврилка, секр.

Ч. 2245 КВІТ $100.00 на сто долярів, котрі міец. уряд отримав як кошта похор. по Грицю Павчо з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Granville, N. Y. дня 18 апріля 1912.
Йосиф Томашевський.
Сьвідки:
Йосиф Томашевський,
Андрей Гаврилка.
Від місцевого Уряду Руськ. Народн. Союза в Америці. Відділ 74.
Андрей Коштин, предс.,
Андрей Гаврилка, секр.

Ч. 2291 КВІТ $1000.00 на тисяч долярів, котрі п. Параска Лазар отримала як посмертну запомогу по мужу Василю з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Swoyers, Pa. дня 29 1912.
Параня Лазар.
Сьвідки:
Николай Цебрик,
Стефан Влендей.
Від місцевого Уряду Руськ. Народн. Союза в Америці. Відділ 197.
М. Гозподар, предс.,
Якуб Квочан, секр.

Ч. 2300 КВІТ $400.00 на чотириста долярів, котрі п. Іван Турняк отримав як посмертну запомогу по жені Марії з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Rhone, Pa. дня 4 мая 1912.
Іван Турняк.
Сьвідки:
Тимко Гулик,
Гриць Федак.
Від місцевого Уряду Руськ. Народн. Союза в Америці. Відділ 29.
Андрей Юрчак, предс.,
Василь Федак, секр.

Ч. 2302 КВІТ $400.00 на чотириста долярів, котрі п. Йосиф Долинський отримав як посмертну запомогу по жені Параска з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Glen Lyon, Pa. дня 29 апріля 1912.
Йосиф Долинський.
Сьвідки:
Андрей Зивицкий,
Теодор Кетз.
Від місцевого Уряду Руськ. Народн. Союза в Америці. Відділ 27.
Никита Сивчак, предс.,
Алексей Фринцко, секр.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

КОТСВІЛ, ПА. Братство Сош. сьв. Духа, від. 248. подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що дня 12. мая відбуде ся квартальний мітінґ. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разї зістануть виключені з Братства і Р. Н. Союза. На тім мітінґу мають ся явити члени і членкині Р. Н. Союза Контрольна Комісія має вперед сконтролювати книжки і касу, як Статут се приписує. Пригадую ще раз всїм членам, що на тім мітінґу мусить бути присутний кождий член, бо суть важні справи до полагодженя. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари а урядник 1 дол. кари. Початок мітінґу пів до другої по полудни в гали Ф. Кобилянського, коло церкви, 105 Гібзон стр.—Войтко Струш предс.; П. Псуй секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Просьвіта", відділ 204 повідомляє членів, що місячний мітінґ відбуде ся в суботу, дня 11-го мая, о 8-ій годині вечером, під числом 117 Аве. А. Просить ся всїх членів явитись на сей мітінґ, позаяк суть важні справи до полагодженя. — Семен Сентий, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє всїх членів місцевих і позамісцевих, що річний мітінґ відбуде ся 15. мая, на котрім кождий член має явити ся. Члени довгуючі мають вирівнати на тім мітінґу свої довги, бо інакше будуть виключені з Бр. і Р. Н. Союза. На тім мітінґу буде контроля книжок і справоздане касове. По тім наступить вибір комітету. Член, котрий не явить ся на тім мітінґу, заплатить 50 цнт. кари, а урядник 1 дол. Мітінґ зачне ся о 7.30 вечером в гали Адама. — П. Романишин пр., М. Нагрибецкий кас., Йос. Іванців секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. ім. „Богородчани", від. 233 повідомляє всїх своїх членів, що піврічний мітінґ відбуде ся дня 18-го мая с. р. точно о год. 8-ій веч. в Бетовен Гал, 210-4 Е. 5-та ул. На той мітінґ мусить кождий член безуслoвно явити ся, бо суть до полагодженя важні справи, а також буде ся вибирати новий Уряд. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разї не будуть мати права голосованя. — Д. Квасняк предс., І. Мартинець секр.

ОМЕР СІТІ, ПА. Бр. В. Г. І. Христа, від. 19, подає до відома місцевим і позамісцевим членам, що 19-го мая відбуде ся річний мітінґ, на котрім кождий член мусить явити ся і виповнити свої повинности. Початок о год. пів до другої по полудни в тій самій гали, де звичайно відбувають ся мітінґи. Порядок: 1) справоздане касове за цілий рік; 2) вибір нового уряду; 3) Принимане нових членів без вступного до братства, а до Р. Н. Союза після статута. Кождий член єсть обовязаний явити ся на тім мітінґу, бо в разї неявленя, заплатить 50 ц., а урядник 1 дол. кари. — С. Пастернак секр.

ГАВТОРН, ІЛЛ. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 242. повідомляє всїх членів, що місячні мітінґи відбувають ся у другу неділю по першім, о 6-ій годині вечером, в гали Совкупа 5752 50-та Аве. Слїдуючий мітінґ відбуде ся 12-го мая. Кождий член мусить бути присутний, бо маємо важні справи до полагодженя; так само члени довгуючі за 2 міс. а не вирівнавші довгу до 12-то мая будуть виключені і не мають права до Відділу ні Р. Н. С. — А. Дячишин предс., І. Бойчук секр., Д. Лантвіт касієр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Бр. сьв. Ап. Петра і Павла, від. 245, повідомляє всїх членів місцевих і позамісцевих, що річний мітінґ відбуде ся дня 19. мая о годині другій по полудни, на гали Андрея Колтка, на Брод стріт ріг Бріч. На той мітінґ мусить кождий член явити ся, бо суть важні справи, і вибір нового уряду. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари а урядник 1 доляра. Довгуючі члени мають вирівнати довг, бо в противнім разї зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. На тім мітінґу буде ся принимати нових членів без вступного до Бр. а до Р. Н. Союза після статута. — Павло Стадник пр., М. Скоропад секр.

ДУКЕЙН, ПА. Бр. сьв. Првмч. Стефана, від. 268, взиває своїх членів, щоби точно являли ся на мітінґи на означену годину, а не як до сеї пори. Член, котрий не явить ся на час і спізнить ся, заплатить 1 дол. а урядник 1.50 кари. Виняток становлять лиш ті, що в той час будуть в роботі. — М. Баран, пред., М. Балок, кас., Ів. Грипо, секр.

Пошукую свого товариша Гр. Осіпів. Має перебувати в Детроіт, Міш. Хтоби знав про його адресу, нехай буде ласкав подати її менї. За подане адреси наперед дякую. **Ruthenian Training School, E. Mykytiuk,** Box 1011, Brandon, Man., Canada.